

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 623)
miljøministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	21. februar 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 28. februar 2003 – dagsordenspunkt rådsmøde (miljø) den 4. marts 2003 – vedlægges Miljøministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

Samlenotat - Dagsorden for rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2003

Dagsordenspunkt	Side
1. Forordning om skove <i>- Fælles holdning</i>	2
2. Direktiv om kvaliteten af badevand <i>- Åben debat</i>	10
3. Forberedelse af forårets møde i Det Europæiske Råd <i>- Rådets bidrag</i>	16
4. Direktiv om miljøansvar <i>- Orienterende debat</i>	22
5. Det marine miljø a. Meddelelse om strategi til beskyttelse af det marine miljø <i>- Rådskonklusioner</i> b. Rapportering om bekæmpelsen af forureningen fra "Prestige" <i>• Information fra Kommissionen og fra den spanske miljøminister</i>	36
6. Forslag til kemikaliregulering <i>- Præsentation</i>	43
7. Kiev-konferencen <i>- Rådskonklusioner</i>	45
8. Ændring af forordning om ozonlagnedbrydende stoffer <i>- Præsentation</i>	48
9. GMO'er <i>- Information fra Kommissionen</i>	50
10. Revision af beslutning om en mekanisme til overvågning af Kyoto-protokollen. <i>- Præsentation</i>	52

Dok. KOM/2002/0164 (COD)

Revideret notat

Resume: Formålet med forslaget er at skabe en ramme for en fællesskabsordning, der kan bidrage til at beskytte skovøkosystemerne i Fællesskabet gennem overvågning af deres tilstand. Forordningen vil fortsætte og videreudvikle overvågningsaktiviteter fra to eksisterende forordninger om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod hhv. luftforurening og brande. Disse udløber begge med udgangen af 2002. Derudover foreslås - i første omgang på forsøgsbasis - overvågning af biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold. Programmet foreslås at gælde for perioden 2003 til 2008. I 2003 til 2006 forventes de statslige udgifter til gennemførelse af ordningen at være uændrede ift. niveauet under den nuværende forordning, idet en eventuel forsøgsvis overvågning af nye elementer dog vil kunne medføre en mindre stigning. I 2007 og 2008 vil der generelt kunne blive tale om en stigning i forbindelse med implementering af nye overvågningsområder - med mindre øvrige aktiviteter kan neddrøses tilsvarende.

1. Status

Kommissionen sendte den 15. juli 2002 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175, stk. 1 og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF, artikel 251.

Europa-Parlamentet er den 27. januar 2003 fremkommet med 43 ændringsforslag, der er stemt igennem i EP's miljøudvalg. Der er afstemning i plenarforsamlingen den 10. februar 2003.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 29. november 2002.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 4. marts 2003 mhp. opnåelse af politisk enighed om en fælles holdning.

2. Formål og indhold

Den foreslåede forordning vil fortsætte og videreudvikle overvågningsaktiviteter fra to eksisterende forordninger om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod hhv. luftforurening og brande (hhv. EØF 3528/86 og EØF 2158/92 med senere ændringer). Disse forordninger udløber begge med udgangen af 2002. Derudover foreslås, at der under ordningen kan inddrages nye overvågningsaktiviteter indenfor områderne biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold. Forslaget indebærer, at medlemsstaterne - efter nærmere fastsatte regler - forpligtes til at deltage i overvågningsaktiviteter og tilsende Kommissionen data og nationale rapporter om overvågningen. Samtidig indebærer forslaget, at Kommissionen refunderer op til 50 % af medlemsstaternes støtteberettigede udgifter. Medlemsstaternes deltagelse i skovbrandsovervågningen er frivillig.

Hovedformålet med den foreslåede forordning er at skabe en ramme for en fællesskabsordning, der kan bidrage til at beskytte skovøkosystemerne i Fællesskabet gennem overvågning af deres tilstand.

Der opstilles følgende delmål:

1. fortsat overvågning og beskyttelse af skovene mod luftforurening,
1. fortsat overvågning og beskyttelse af skovene mod brande,
1. inddragelse af ny skovovervågning i Fællesskabet inden for områderne biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold samt
1. løbende evaluering og videreudvikling af alle overvågningsaktiviteter under forordningen.

Skovdefinition

Ordningen tager sigte på overvågning af "skovøkosystemer", hvorunder der tages udgangspunkt i FAOs definitioner af "skove" og "andre træbevoksede områder". Begge FAO-kategorier inkluderes.

De gældende forordninger om beskyttelse af skovene mod luftforurening og brande indeholder ikke en tilsvarende harmoniseret skovdefinition.

Definitionen omfatter ikke blot områder med tæt bevoksning af højstammede træer, som er typisk for de fleste danske skove, men også andre træbevoksede områder, herunder arealer med egentlig trævegetation helt ned til 5-10 % kronedække eller mere buskvegetation med mere end 10 % kronedække. Sidstnævnte kategorier af mere spredt bevoksede områder kan være hyppigt forekommende især i sydligere EU-lande og i højt beliggende skove, fx i Alperne og Skandinavien. Forslagets definition har en mindre, formentlig utilsigtet, afvigelse fra FAO's definition, idet det ikke har nogen nedre arealgrænse for "andre træbevoksede områder"; forholdet ventes afklaret under forhandlingerne.

Overvågningsmetoder

På grundlag af resultaterne fra den gamle forordning om beskyttelse af skovene mod luftforurening (EØF) 3528/86 foreslås det, at den nye ordning:

1. viderefører og videreudvikler et systematisk net af observationspunkter, som kan give repræsentative oplysninger om skovøkosystemernes tilstand (Danmark har med støtte under den gældende forordning overvågning i 26 punkter i et 16x16 km net, det såkaldte "Niveau 1-net") og
1. viderefører og videreudvikler et net af observationsflader, hvor der gennemføres intensiv og kontinuerlig overvågning (Danmark har med støtte under den gældende forordning overvågning i 8 observationsflader, alle i statsskove, det såkaldte "Niveau 2-net")

På grundlag af resultaterne fra den gamle forordning om beskyttelse af skovene mod brande (EØF) 2158/92 foreslås det, at den nye ordning:

- 1. viderefører og videreudvikler et informationssystem til indsamling af sammenlignelige oplysninger om skovbrande på fællesskabsplan og**
- 1. giver adgang for medlemsstaterne til at gennemføre undersøgelser til kortlægning af årsagerne til skovbrande og disses dynamik samt skovøkosystemernes reaktion på brande.**

Medlemsstaterne kan på anmodning deltage i foranstaltninger relateret til overvågning og bekæmpelse af brande (Danmark deltager ikke i foranstaltninger under den gældende skovbrandsforordning).

For at kunne videreudvikle skovovervågningen til også at omfatte biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold gennemfører Kommissionen undersøgelser, forsøg og demonstrationsprojekter. Kommissionen kan i den forbindelse anmode medlemsstaterne om at bidrage med undersøgelser mv. Ved videreudviklingen og iværksættelsen af nye overvågningsaktiviteter skal Kommissionen tage hensyn til såvel videnskabelige som finansielle behov og begrænsninger.

Kommissionen gennemfører tillige undersøgelser, forsøg og demonstrationsprojekter for at fremme harmoniseret dataindsamling og -håndtering samt for at forbedre datakvalitet og datavurdering på fællesskabsplan.

Nationale Programmer, koordinering og samarbejde

Medlemsstaternes aktiviteter foreslås gennemført som led i nationale programmer, der udarbejdes for perioder af 3 år. Programmerne skal godkendes af Kommissionen og kan løbende justeres, navnlig under hensyntagen til ordningens videreudvikling og inddragelsen af nye overvågningsområder.

Kommissionen foreslås at spille en central rolle bl.a. i henseende til koordinering, opfølgning og videreudvikling af ordningen samt vurdering af data på fællesskabsplan. Til det formål foreslås oprettet et videnskabeligt koordineringsorgan som kan placeres ved Det Fælles Forskningscenter i Kommissionen og som kan bistås af decentrale tematiske centre. Kommissionen kan indgå kontrakter med forskningsinstitutioner og eksperter om løsning af dele af disse opgaver. Det Europæiske Miljøagentur forudsættes at bistå Kommissionen med rapportering.

For at sikre en harmoniseret dataindsamling og -bearbejdning forudsættes der udarbejdet manualer med obligatoriske parametre, metoder og formater, som skal bruges ved overførsel af data.

Kommissionen forudsættes at samarbejde med andre internationale instanser for at fremme målet om beskyttelse og bæredygtig forvaltning af fællesskabets skove, og særligt hvad angår beskyttelse af skovene mod luftforurening forudsættes et samarbejde med Det Internationale Samarbejdsprogram for vurdering og overvågning af luftforureningens virkninger på skove (ICP Forest).

Gennemførelsesperiode og finansiering

Ordningen løber over en periode på 6 år fra den 1. januar 2003 til 31. december 2008.

Fællesskabets finansiering af medlemsstaternes aktiviteter vil kunne udgøre op til 50 % af de støtteberettigede udgifter, mens Kommissionens egne aktiviteter til undersøgelser, forsøg mv. forudsættes finansieret 100% af Kommissionen. Kommissionen vil tillige kunne yde støtte til ICP Forest.

Den samlede finansieringsramme for perioden 2003 til 2006 er fastsat til 52 mio. Euro, eller 13 mio. Euro årligt (hhv. 386 mio. kr. og 96,5 mio. kr. årligt). For perioden 2007-2008 forventes en budgetudvidelse, idet det anføres i forslaget, at de nødvendige finansielle ressourcer - ud over de 13 mio. Euro årligt - bliver stillet til rådighed forudsat at de godkendes af budgetmyndigheden. Den eventuelle budgetudvidelse skal ses i sammenhæng med den foreslåede inddragelse af ny skovovervågning i Fællesskabet inden for områderne biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold.

Gennemførelse, rapportering fra medlemsstaterne, Den Stående Skovbrugskommitte.

Medlemsstaterne udpeger de institutioner, der skal forvalte aktiviteterne i de nationale programmer. Hvis det er private instanser, kræves Kommissionens godkendelse. Hver medlemsstat udpeger et nationalt center, som er ansvarligt for koordinering af det nationale program.

Medlemsstaterne tilsender årligt Kommissionen de data, der indsamles som led i ordningen. Data skal være georefererede, dvs. referere til et bestemt geografisk punkt eller område, og de skal ledsages af en rapport. Kommissionen fastsætter formater og nærmere bestemmelser

for dataoverførslen (det kunne fx være en nærmere georeferencing af, hvordan de omtalte georeferencer skal være). Medlemsstaterne skal videreformidle data med anvendelse af fælles standarder og formater og via elektroniske databaser, hvortil offentligheden har let adgang. Kommissionen forudsættes at have ubegrænset ret til at anvende og formidle de data, der indsamles som led i ordningen.

Hver medlemsstat udarbejder hvert 3. år fra og med 2005 en rapport over skovenes sundhedstilstand. Medlemsstater, der deltager i overvågningen af skovbrande, udarbejder hvert år en rapport om resultaterne deraf. Rapporterne tilsendes Kommissionen senest den 31. december i afrapporteringsåret. For øvrige overvågningsaktiviteter, som måtte blive udviklet med tiden, udarbejdes nationale rapporter i tidsspand, der fastlægges efter drøftelser i Den Stående Skovbrugskomite.

Kommissionen foreslås bistået af Den Stående Skovbrugskomite efter den såkaldte forvaltningsprocedure. Forvaltningsproceduren medfører, at Komitéen udtaler sig med kvalificeret flertal af vægtede stemmer, jf. traktatens artikel 205, stk. 2. Hvis Kommissionen vedtager foranstaltninger, der ikke er i overensstemmelse med komitéens udtalelse, meddeles disse til Rådet, som derefter kan træffe anden afgørelse inden for en periode på to måneder.

Der er tale om en rammeforordning, således at medlemsstaternes præcise forpligtelser vedr. skov-overvågning, udformning af nationale overvågningsprogrammer, afrapportering mv. vedtages af Den Stående Skovbrugskomite på forslag fra Kommissionen efter ovennævnte retningslinier.

Rapportering fra Kommissionen, revurdering, kandidatlande, ikrafttrædelse

På grundlag af de nationale rapporter forelægger Kommissionen med bistand fra Det Europæiske Miljøagentur en rapport over ordningens gennemførelse samt en midtvejevaluering af ordningen. Rapporten og midtvejevalueringen forelægges senest 6 måneder efter fristen for udarbejdelse af de nationale rapporter om skovøkosystemernes tilstand (31. december 2005) og sendes til Europa-Parlamentet og Rådet. Inden ordningens udløb den 31. december 2008 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en samlet rapport over ordningens gennemførelse, under hensyn til ovennævnte midtvejevaluering.

Ordningen forudsættes at være åben for deltagelse af kandidatlande i Central- og Østeuropa i henhold til de betingelser, der er fastsat i Europaaftalerne (med tillægsprotokoller) og i de afgørelser, der er truffet af de relevante associeringsråd.

Ordningen forudsættes tillige at være åben for deltagelse af Cypern, Malta og Tyrkiet på grundlag af bilaterale aftaler, som skal indgås med disse lande.

Forordningen forudsættes at træde i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Skovbruget som sådan er i EU - i modsætning til landbruget - ikke omfattet af en fælles politik, hvilket er en direkte følge af EF-Traktaten, som ikke oplister skovbrug blandt de områder og sektorer, som er omfattet af en fælles politik.

Skovbruget og skovene har imidlertid betydning for en række af de øvrige sektorer, der er omfattet af traktatens fælles politikker, ligesom fællesskabets regulering på disse områder kan have - og har - væsentlig betydning for skovbruget og skovene, herunder ikke mindst inden for landbrugs-, industri- og handelspolitikken såvel som miljøpolitikken.

Den foreslåede forordning om overvågning af skovene og disses samspil med miljøet skal ses som led i forvaltningen af fællesskabets politikker indenfor disse øvrige sektorer, idet overvågningen forudsættes at tilvejebringe relevante og pålidelige informationer som basis for eventuelle politiske beslutninger om indgreb.

For overvågningen af skovenes sundhedstilstand og risikoen for skovbrand vil der være tale om en fortsættelse og videreudvikling af praksis med fællesskabsovervågning under forordningerne (EØF) 3528/86 og 2158/92. For de nye overvågningsområder, der foreslås inddraget, herunder biodiversitet, kulstoflagring, klimapåvirkninger og jordbundsforhold, har der ikke tidligere været gennemført systematisk skovovervågning i fællesskabsregi. Både biodiversitet og klimaforhold er centrale elementer i internationale skovdrøftelser, og både årsagssammenhænge og virkninger krydser over grænserne. I den henseende virker det naturligt, at der også i EU-sammenhæng etableres et system, der giver fællesskabet et dækkende og énsartet billede af situationen. Forslaget vurderes på denne baggrund at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, men der bør i overensstemmelse med nærhedsprincippet under ordningens tilrettelæggelse tages højde for, at en del af den for fællesskabet nødvendige information vil kunne tilvejebringes via harmoniserede nationale statistikker og overvågninger.

4. Forslagets konsekvenser for Danmark

4.1 Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det er i forslaget til ny EU-forordning om skovovervågning uklart, i hvilket omfang medlemsstaterne i de efterfølgende udmøntende bestemmelser vil være forpligtede til at levere data fra hver eneste observationspunkt og -flade i de overvågningsnet, der udvikles som led i ordningen. Der er i Danmark ikke hjemmel til, uden ejerens tilladelse, at gennemføre registreringer og overvågningsaktiviteter på private arealer i skove - dog undtaget overvågning af visse naturtyper, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Den hidtidige forordning om overvågning af skovenes sundhedstilstand har kunnet gennemføres i kraft af frivillige aftaler, der er indgået med de enkelte implicerede skovejere, og det er muligt, at den foreslåede nye forordning vil kunne gennemføres på samme grundlag. I så fald er der ikke behov for lovændring i Danmark. Den foreslåede forordning vil ikke i sig selv medføre behov for dansk lovændring. Det vurderes dog som sandsynligt, at gennemførelsen af de efterfølgende udmøntende bestemmelser vil kunne indebære behov for en dansk lovændring, som sikrer hjemmel til gennemførelse af den omhandlede overvågning.

Forordningsforslaget lægger op til, at Kommissionens ret til at anvende og formidle de til Kommissionen leverede data skal være ubegrænset. Samtidig forudsættes, at data skal være georefererede - uden at det angives præcist, hvilken nøjagtighed den geografiske reference skal have. Såfremt kravet om georeference indebærer mulighed for identifikation af oplysninger på ejendomsniveau er der mulighed for, at oplysningerne vil være omfattet af Persondataloven, som fastsætter nærmere regler for omgang med og formidling af data omfattet af loven. Det er uklart, om forordningens gennemførelse i Danmark vil være fuldt forenelig med Persondataloven, idet der kan opstå konflikt, hvis den forudsatte ubegrænsede ret til at anvende og formidle data strider mod ønsket fra implicerede private ejere. Hvis ejerne har givet tilladelse vil der imidlertid ikke være konflikt.

4.2 Økonomiske konsekvenser

Danmark budgetterer i 2002 med sammenlagt ca. 2,6 mill. kr. i statslige udgifter til overvågnings- og udviklingsaktiviteter indenfor de områder, der er dækket af den gældende forordning om skovovervågning (EØF) 3528/86. Heraf refunderer EU 50 %.

For perioden 2003 til 2006 lægger forslaget op til en videreførelse af de EU-tilskudsmidler, der hidtil har været anvendt til gennemførelse af fællesskabets gamle forordninger om beskyttelse af skovene mod luftforurening og brande. For denne periode ventes forslaget ikke at ændre væsentligt på de danske udgifter til gennemførelse af fællesskabets skovovervågning, og der vil for hele perioden som udgangspunkt kunne forventes en EU-refusion på 50 % for de nationale udgifter.

For perioden 2007 til 2008 forventes en EU-budgetudvidelse, idet det anføres i forslaget, at de nødvendige finansielle ressourcer, ud over det årlige beløb på 13 mill. Euro, der budgetteres med i 2003-2006, vil blive stillet til rådighed, forudsat at de godkendes af Budgetmyndigheden. Den forventede budgetudvidelse, skal ses i sammenhæng med den foreslåede inddragelse af nye overvågningsområder. Det er ikke muligt at forudsige præcist, hvor stor den danske mérudgift til gennemførelse af nye danske overvågningsaktiviteter i givet fald vil blive - et skøn vil være, at det vil kunne ligge inden for en ramme på op til 1-2 mill. kr. årligt, hvoraf 50 % vil kunne ventes refunderet af EU.

De danske overvågningsaktiviteter, der vil blive gennemført i medfør af ordningen, forventes som hidtil at blive varetaget af staten. Forslaget ventes derfor ikke at have økonomiske konsekvenser for hverken amter, kommuner eller private.

4.3 Miljømæssige konsekvenser

Forslaget ventes at have en positiv miljøeffekt, idet fortsat og videreudviklet overvågning af skovøkosystemernes tilstand og disses samspil med miljøet vil kunne forbedre grundlaget for at træffe beslutninger, der fremmer bæredygtig drift af både EU's og Danmarks skove.

5. Høring

Forslaget er af Skov- og Naturstyrelsen sendt i høring til en række interessepartier med frist for afgivelse af bemærkninger senest den 2. september 2002.

Forslaget har været forelagt miljøspecialudvalget den 26. august 2002.

Finansministeriet har bemærket at de er enige i, at der bør ske en koordinering med den eksisterende nationale overvågning, og at der i midtvejsevalueringen bør lægges vægt på, at der sker en analyse af omkostningseffektiviteten af overvågningen.

Desuden forudsætter Finansministeriet, at eventuelle merudgifter som følge af forordningen afholdes inde for Miljøministeriets eksisterende budgetrammer.

Landboforeningerne har bemærket, at Danmark allerede har en national skovovervågning, og at der lige er udpeget et landsdækkende registreringsnet i forbindelse med de fremtidige skovtællinger. Et nyt registreringsnet bør så vidt muligt koordineres med eksisterende registreringer og overvågning.

Det er endvidere vigtigt at få fastlagt rammerne for, hvordan EU-Kommissionen kan anvende de indkomne data og at lodsejerne har kendskab til, hvordan data anvendes og formidles. Kommissionen skal derfor ikke, have ubegrænset ret til at anvende og formidle data indhentet fra private skovdistrikter. Der må derfor som minimum være krav om, at data fra private skove kun bliver offentligt tilgængelige, hvis de er rensset for oplysninger, der kan føres tilbage til det enkelte distrikt. Det skal desuden sikres, at oplysninger indhentet om skove kun sker efter aftale med skovejeren og ikke med hjemmel i ny lovgivning. Endelig bemærkes det, at definitionen af skov med kronedække på ned til 5-10 pct. ikke er ret meget, og der spørges til om definitionen derfor også vil kunne omfatte engarealer under - måske midlertidig – tilgroning.

Dansk Skovforening har flere bemærkninger til forslaget. For det første bemærkes det, at der er en indbygget konflikt i forslaget, idet den foreslåede forordning anføres at have hjemmel i artikel 175 (majoritetsbeslutninger), mens beslutninger om katastrofeforanstaltninger har hjemmel i artikel 308 (beslutninger træffes ved enstemmighed). For det andet finder foreningen det betænkeligt, såfremt opfølgende foranstaltninger, der sker som konsekvens af forslaget, fører til en forrykning i balancen mellem bæredygtighedskriterienes tre "ben" (sociale, økonomiske og økologiske/miljømæssige). Foreningen mener, at der vil ske en for ensidig fokusering på den økologiske bæredygtighed. For det tredje bemærkes det, at fællesskabets skove er forskellige, hvorfor fælles registrering ikke nødvendigvis fører til en bedre dokumentation af skovenes beskyttelse og bæredygtighed. For det fjerde påpeges, at der allerede i dag er forskellige former for registreringssystemer, som bør udnyttes fuldt ud inden nye opfindes. For det femte finder foreningen det udokumenteret, at der er behov for en fællesskabsforanstaltning. Foreningen finder, at der kan være behov for opfølgende fællesskabsforanstaltninger, der måtte være nødvendiggjort af grænseoverskridende påvirkninger, mens selve overvågningen sagtens kan gennemføres af de enkelte medlemsstater. For det sjette finder foreningen det uacceptabelt, såfremt indsamlede data i de enkelte lande gøres til genstand for almindelig offentliggørelse på ejendomsniveau. For det syvende bemærkes det, at forslagets økonomiske konsekvenser er uforudsigelige. For det ottende påpeger foreningen som et problem, at Kommissionens forslag ikke kan gennemføres under de forudsætninger, der er lagt til grund for udarbejdelsen af en kommende dansk skovstatistik. Foreningen henviser til, at det for arbejdet med denne statistik, som vil blive stikprøvebaseret, er forudsat dels, at oplysningerne ikke videregives, dels, at oplysningerne ikke må kunne identificeres på ejendomsniveau. Da Kommissionens forslag ikke opfylder de forudsætninger, finder foreningen, at det kan blive svært at opnå skovejernes accept til gennemførelse af forslaget som led i den danske statistik. Omvendt finder foreningen, at det både omkostningsmæssigt og forklaringsmæssigt vil være uhensigtsmæssigt at foretage dobbeltregistrering, dels i nationalt regi og dels i EU-regi. Dansk Skovforening finder derfor, at der bør udarbejdes en dansk skovstatistik tilpasset de elementer man i EU-regi gerne ser registrerede, men stadig byggende på de forudsætninger, der er lagt til grund for statistikken. Foreningen finder, at kun den færdige statistik, skal videregives til EU, således at der ikke sker en videregivelse og offentliggørelse af ejendoms-specifikke data. Afslutningsvist anføres, at Skovforeningen ikke kan tilslutte sig en positiv dansk holdning til forslaget, idet der henvises dels til subsidiaritetsprincippet på skovområdet, dels til, at den foreslåede forordning vil føre til en manglende helhedsvurdering af Fællesskabets skove.

På mødet i specialudvalget (miljø) d. 7. februar 2003 fremkom flg. bemærkninger:

Dansk familielandbrug tilkendegav at man lægger vægt, at der i forordningen tages hensyn til private skovejere, således at krav til overvågning og afrapportering vedrørende private skove ikke kan blive til ulempe for skovejere.

Dansk vand- og spildevandsforening fandt de anførte udgifter til den eksisterende danske skovovervågning usædvanligt lave, og spurgte endvidere om alle berørte parter var blevet hørt om forslaget, idet man fandt at de anførte høringssvar stort set bar præg af en ensidig myndighedsangst

Ad punkt 2 – Forslag til revision af direktiv om kvaliteten af badevand

Kom (2002) 581 endelig

Revideret notat

Resume: Formålet med forslaget er at skabe en ramme for regulering og forvaltning af badevandskvaliteten i EU. Forslaget skal afløse det eksisterende badevandsdirektiv fra 1976 og indeholder en række stramminger i forhold til bl.a. beskyttelsesniveau, den opfølgning der skal ske når en overtrædelse finder sted samt bedre og tidligere oplysninger til offentligheden om badevandskvaliteten.

1. Status

Kommissionen sendte den 24. oktober 2002 ovennævnte forslag til Rådet og Europaparlamentet. Forslaget har hjemmel i traktatens artikel 175(1) og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i traktatens artikel 251.

Direktivet skal erstatte direktiv 1976/160 om kvaliteten af badevand.

Kommissionen fremlagde i 1994 et forslag til revision af 1976-direktivet. Forslaget blev førstebehandlet i Europa-Parlamentet, men blev ikke forhandlet færdig i Rådet, da stort set alle lande kritiserede forslaget for ikke at være baseret på den seneste videnskabelige udvikling, og medlemsstaterne ønskede at få vandrammedirektivet på plads først. Kommissionen foretrak derfor at udarbejde et nyt direktiv.

I december 2000 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse om "Udarbejdelse af en ny

Badevandspolitik". Rådet tog stilling til meddelelsen på Rådsmødet den 8. marts 2001. Europa-Parlamentet vedtog ikke nogen betænkning om Kommissionens meddelelse.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 29. november 2002.

Kommissionen præsenterede forslaget på rådsmøde (miljø), den 9. - 10. december 2002.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for rådsmøde (miljø), den 4. marts 2003 m.h.p. en åben debat.

2. Formål og indhold

Det gældende badevandsdirektiv 1976/160 indeholder en række bestemmelser om overvågning af badevandet og overholdelse af bindende normer for badevandets kvalitet. Direktivet er imidlertid forældet, både hvad angår parametre, der undersøges, beskyttelsesniveauet og den opfølgning, der skal finde sted når overskridelser registreres.

Kommissionen angiver, at forslaget til et revideret badevandsdirektiv er baseret på følgende:

- Overensstemmelse med strategien for bæredygtig udvikling, med det 6. miljøhandlingsprogram og med de målsætninger, som Det Europæiske Råd har sat for den fremtidige udvikling på højt prioriterede områder, såsom "folkesundhed" og "naturressourcer".
- Overensstemmelse med anden vandrelateret EU-lovgivning, der er vedtaget siden 1976, navnlig med vandrammedirektivet.
- De anvendte parameterværdier skal revideres og strømlines med fokus på robuste mikrobiologiske indikatorer og under hensyntagen til det overvågningssystem, der blev fastlagt med vandrammedirektivet; parametre og værdier skal baseres på de nyeste videnskabelige resultater og på et højt beskyttelsesniveau, også med hensyn til udsatte grupper såsom børn.
- Badevandspleje skal udvikles fra blot prøvetagning og overvågning til integreret kvalitetsstyring.
- Der skal gives bedre og tidligere oplysninger til offentligheden ved brug af både lokalt og regionalt tilgængelige faciliteter og teknologi, såsom internettet og geografiske informationssystemer.
- Der skal tilskyndes til større inddragelse af offentligheden, især de lokale og regionale organer, berørte parter og ikke statslige organisationer og det videnskabelige miljø.
- Revisionen skal også give endnu et eksempel på god forvaltning i Europa som skitseret i Kommissionens hvidbog fra oktober 2001.

Anvendelsesområde

Det gældende badevandsdirektiv regulerer badevandskvaliteten i naturlige vandområder, og fokuserer på traditionel badning og svømning. Det nye forslag inddrager også vandkvaliteten i tilknyttede områder, hvor der anvendes kano, kajak, sejlbåde og brætsejls i bedømmelsen af et badeområdes klassificering.

Parametre

Til vurdering af badevandskvaliteten fastlægger 1976-direktivet 19 parametre. Det nye forslag reducerer antallet til to mikrobiologiske parametre suppleret af visuel inspektion (algevækst, olie) samt pH-måling i ferskvandsområder.

Der er to grunde til dette. For det første er mikrobiologisk forurening i langt de fleste tilfælde den faktor, der begrænser muligheden for at opnå en god badevandskvalitet, og for det andet har vandrammedirektivet fastlagt en omfattende kemisk og biologisk overvågning for alle vandområder, inkl. kystområder, der skal være på plads fra udgangen af 2006.

De to fækale indikatorparametre (mikrobiologiske), der er medtaget i det reviderede direktiv, er intestinale enterokokker (IE) og *Escherichia coli* (EC), der giver den bedst tilgængelige angivelse af fækal forurening og sundhedsvirkninger i vandområder, der anvendes til fritidsaktiviteter. IE parameteren og EC parameteren svarer til henholdsvis parameteren fækale streptokokker og fækale colibakterier i 1976-direktivet. I Danmark undersøges badevandet dog ikke rutinemæssigt for fækale streptokokker. Parameteren totale coliforme bakterier er fjernet som parameter i det nye direktiv.

Endvidere omfatter direktivet som noget nyt algevækst, mens direktivet bibeholder en vurdering af om badevandet er belastet med mineralske olier, tjærerester og affald foruden – for ferskvande – pH-værdien.

Forslaget åbner op for, at der efter forskriftsproceduren kan fastsættes krav til indholdet af virus, når egnede metoder til påvisning af vira er udviklet og valideret.

Parameterværdier

Kommissionen foreslår juridisk bindende værdier for 'God kvalitet' og en vejledende værdi for 'Udmærket kvalitet' for koncentrationer af intestinale enterokokker og Escherichia coli i badevand, som vist i følgende tabel:

<i>Mikrobiologiske parametre</i>	<i>Udmærket kvalitet</i> <i>(vejledende)</i>	<i>God kvalitet</i> <i>(bindende)</i>
Intestinale enterokokker (I.E.) i cfu/100 ml	100	200
Escherischia coli (E.C.) i cfu/100 ml	250	500

Den bindende værdi i 1976 direktivet er for E. Coli 2000/100 ml, mens Danmarks nationale krav er 1000 E.coli/100 ml badevand.

Badevandet foreslås vurderet ud fra de sidste tre års prøveresultater, som indsættes i en logaritmisk funktion, hvorefter det vurderes, om vandet i mindst 95% af tiden overholder de bindende værdier.

Vandet må ikke indeholde algevækst, tjærerester, affald, og pH-værdien i ferske vande skal være mellem 6 og 9. Disse forhold indgår dog ikke i klassificeringen af badevand.

Ved afslutningen af hver badesæson klassificeres badevandet ved det enkelte badested som "ringe", "godt" eller "udmærket".

Selve værdierne er således strammere end de danske, men dette modvirkes af at badevandet nu skal vurderes på baggrund af 3 års data og ikke som det danske kun på basis af et års data. Samlet set vurderes det at der er reelt tale om en stramning, og at en række stationer vil blive klassificeret som ringe.

Fra kontrol til forvaltning af badevand

Det nye forslag fokuserer i højere grad end 76-direktivet på forvaltning af badevand. Badevandsprofiler for de enkelte badeområder skal udvikles, potentielle kontamineringskilder (med passende afhjælpeforanstaltninger) skal påvises, prøver af badevandskvaliteten skal indsamles, analyseres og fortolkes, og der skal ske oplysning af offentligheden, især når badning ikke er tilrådelig. Myndighederne skal ligeledes sætte ind, når badevandet ikke er godt. Reglerne i det nye direktiv er på dette område væsentligt mere detaljerede end i det gældende direktiv.

Kontrol af badevand

Forslaget lader antallet af kontrolprøver på det enkelte badested afhænge af erfaringer med badevandskvaliteten på det pågældende badested. Indtil klassificering har fundet sted, skal der mindst tages 2 prøver per måned. Antallet af obligatoriske prøver varierer mellem 3 per sæson og 2 per måned i badesæsonen. Det gældende direktiv kræver 2 prøver per måned, med mulighed for at nøjes med en 1 prøve per måned, hvis badevandet erfaringsmæssigt er meget godt.

Det fremgår ikke klart, om der på de områder hvor der erfaringsmæssigt har været problemer med opblomstring af alger, ud over den visuelle kontrol skal foretages en måling af art og mængde af algeforekomst.

Konsekvenser ved badevand, der karakteriseres som ringe

Som udgangspunkt skal alle badesteder opfylde kriterierne for at kunne blive klassificeret "godt" eller "udmærket". Et badested, der karakteriseres som "ringe", betragtes dog som værende i overensstemmelse med direktivet, hvis der i badesæsonens løb er truffet foranstaltninger for at forebygge, mindske eller fjerne forureningen, og der er truffet foranstaltninger for at undgå, at mennesker udsættes for forureningen, herunder at offentligheden er blevet orienteret. Hvis badevandet inden tre år ikke kan klassificeres som godt, anses det ikke for at være i overensstemmelse med direktivet.

For at være i overensstemmelse med Direktivet er eneste mulighed herefter, at der indføres badeforbud.

Hvis målinger af algevækst viser forekomst af giftige alger, pålægger direktivet at forholdene udbedres i nødvendigt omfang.

Standarder for håndtering af prøver

Forslaget indeholder specifikke krav til udførelse af prøver. Kravene kan justeres i henhold til den etablerede forskriftsprocedure.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Kommissionen angiver, at det er nødvendigt at definere overordnede miljø- og sundhedsmålsætninger på EU-plan såvel som sammenlignelige metoder for prøveudtagning, analyse og vurdering, og samtidig sikre smidighed i spørgsmål som kontrolhyppigheder og styringsindsats for at løse problemer med badevandskvalitet under hensyntagen til lokale og regionale forhold og med bedst mulig anvendelse af den viden og erfaring, der er til rådighed i en bestemt region. Ved gennemførelsen af direktivet lægges der op til en bred inddragelse af nationale myndigheder, regionale og lokale organer, berørte parter, ikke-statslige organisationer og Kommissionen. Forslaget vurderes, at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Forslaget vil indebære, at bekendtgørelse nr. 292 af 23. juni 1983 om badevand og badestrand med senere ændringer skal revideres.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget indebærer umiddelbart omkostninger til at fastsætte badevandsprofiler. Kommissionen anslår, at dette i alt vil koste 13 mio. € pr år. Forholdsmæssigt vil dette for Danmark betyde øgede årlige udgifter på 6,5 mio. kr. per år. Umiddelbart virker dette dog som et meget højt skøn.

Selvom antallet af parametre er blevet kraftigt reduceret, vil det reelle antal parametre, der fordrer laboratorietest, og som derfor er omkostningskrævende, være nogenlunde uændret. Hvis der konsekvent skal undersøges for giftige alger og også tages prøver selv om algevæksten ikke kan ses umiddelbart, øges omkostningerne per prøvetagning mærkbart.

Omkostningerne er meget afhængig af prøvetallet. Hvis prøvetallet reduceres til det niveau, der foreslås, vil der være væsentlige besparelser. Hvor meget vides ikke på nuværende tidspunkt. Imidlertid vil en sådan indskrænkning i prøvetallet betyde en væsentlig forringet overvågning.

Endelig vil der være omkostninger i det omfang, det er nødvendigt at etablere foranstaltninger for at forbedre forholdene i de badeområder, som ikke lever op til direktivets krav. Et alternativ er dog at forbyde badning på de pågældende steder. Der vurderes at et øget antal af badestederne ikke vil kunne overholde de strengere krav.

Kommissionen vurderer, at svigt i turistindtægter som følge af forringet badekvalitet langt kan overskride omkostningerne ved forbedret rensning af spildevand. Der er dog ikke her taget højde for, at forslaget indebærer at kravene til badevand øges. En engelsk undersøgelse viser en betalingsvillighed for den foreslåede reduktion af sundhedsrisikoen på mellem 200 og 350 kr. om året per person. Resultaterne af en række case-studies, som Kommissionen gennemførte i 2000, viste, at det i langt de fleste tilfælde vil være muligt at få forbedret badevandskvaliteten, og at opnåelsen af de standarder, der følger af det gældende direktiv, vil betyde lavere omkostninger end de forventede fordele. Kommissionen angiver, at de strengere standarder vil give et netto overskud i områder med omfattende turisme.

Miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser

For de områder, som ikke overholder de foreslåede værdier for badevandets kvalitet, vil direktivet betyde et forhøjet beskyttelsesniveau, hvis der iværksættes foranstaltninger for at reducere forureningen i badevand.

Kommissionen angiver, at niveauet betyder, at 5% af personer, der bader 20 gange i en vandkvalitet, der ligger på grænsen til de bindende værdier, vil få flere mave/tarmsygdomme end dem, der ikke bader, og at 2,5% af de badende personer vil få problemer med luftvejene. Til sammenligning nævner Kommissionen, at badevandsområder, der overholder de bindende standarder fra 1976-direktivet, indebærer en baderisiko på omkring 12% til 15%. Størstedelen af badevandsområderne har dog væsentlig bedre badevandskvalitet.

Direktivets skrappe regler om beredskab svarer stort set til de regler, der allerede gælder i Danmark, og vil derfor ikke betyde en forbedret sundhed. For turister der besøger andre EU-lande, hvor tilsvarende system ikke er etableret, vil det forøgede beredskab selvfølgelig betyde en lavere sygdomsfrekvens.

Det gældende danske krav for E.coli ligger mellem det foreslåede nye niveau og kravet i 1976 direktivet.

En lavere grænse i forhold til vores nuværende praksis for udstedelse af badeforbud, vil betyde en lavere sygdomsfrekvens. Det forudsættes dog, at forbuddet respekteres af borgerne. Der er imidlertid en risiko for at nedlagte badeforbud i mindre grad respekteres, hvis de udstedes uden at badevandet vurderes at udgøre en uacceptabel sygdomsrisiko, men alene som opfølgning på dårlige resultater fra tidligere år.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos offentlige myndigheder og interesseorganisationer.

Høringsparterne udtrykte generel tilfredshed med forslaget.

Københavns Kommune foreslår, at der skal etableres varslingsystemer ved alle badeområder, som risikerer at blive kontamineret med spildevand, og at kravet til klassificeringen af badevand med kategorien ringe lempes, hvis der er etableret et varslingsystem.

Friluftsrådet ønsker at få præciseret om egentlig handling er påkrævet for at opfylde kravet om at der skal tages hensyn til andre friluft aktiviteter, og at klassificeringen af badevand alene skal fastlægges på baggrund af badevandets kvalitet og ikke være afhængig af om der iværksættes afhjælpende foranstaltninger, eller om andre rekreative anvendelser er omfattet af vurderingen. Friluftsrådet peger også på at antallet af prøver ikke må blive for lille, for at sikre at svingninger i badevandskvaliteten opfanges og at badevand klassificeres korrekt.

Kommunernes Landsforening finder det positivt at der stilles harmoniserede krav til prøveudtagning og analysemetoder.

Amtsrådsforeningen vurderer at det ikke skal være muligt at afregistrere et badevand, hvis badevandet har for dårlig kvalitet, men at badevandet i stedet må forbedres. Foreningen mener ikke at rapportering om at suspendere måleprogrammet i nødsituationer skal ske til Kommissionen, men alene til de regionale myndigheder. Med hensyn til beregningsmetoder mener Amtsrådsforeningen at kravene skal tilpasses antallet af udtagne prøver, og at det bør overvejes om det seneste års data kan tillægges større vægt i den samlede vurdering af badevand, som er baseret på de sidste 3 år data, for at registrere udviklingstendenser.

Flere peger på at den danske betegnelse "udmærket" kan misforstås og foreslås erstattet af "meget godt".

På mødet i specialudvalget d. 7. februar 2003 fremkom følgende bemærkninger:

Forbrugerrådet ønskede en bedre sammenkobling mellem vandrammedirektivet og badevandsdirektivet, da det opfattes som kunstigt at sondre mellem miljøhensyn og hygiejnehensyn. Derudover ønskede Forbrugerrådet en udvidelse af badevandsdefinitionen, offentliggørelse af de kemikalier, som findes i badevandet, og endeligt efterlyste Forbrugerrådet effektive sanktioner ved overtrædelse af direktivet.

Kommunernes Landsforening støtter den danske holdning mht. anvendelsesområdet, og ønsker således ikke definitionen af badevand udvidet f.eks. af hensyn til windsurfere. Kommunernes Landsforening støtter endvidere anvendelsen af en logaritmisk model, som tager højde for små udsving.

Dansk Vand og Spildevandsforening støtter Københavns Kommunes forslag om at etablere varslingsystemer.

Ad. Punkt 3 - Forberedelse af forårets møde i Det Europæiske Råd. Rådskonklusioner om implementering af EU's strategi for bæredygtig udvikling og gennemførelse af Johannesburg forpligtelserne

Nyt notat

Formålet med rådskonklusionerne er at give en status over fremskridt med bæredygtig udvikling i fællesskabet og på denne baggrund at give anbefalingerne til det Europæiske Råd med henblik på det videre arbejde med bæredygtig udvikling, herunder EU's opfølgning af Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg. I anbefalingerne til Det Europæiske Råd påpeges behovet for at sikre en større integration og balance mellem de tre ben i bæredygtig udvikling med henblik på at udvikle en ressource effektiv europæisk økonomi, hvor udnyttelsen af energi og ressourcer sker under hensyn til miljøets bæreevne med baggrund i at afkoble økonomisk vækst fra ressource forbrug og presset på miljøet. Derudover lægges der vægt på at styrke Cardiff-processen om integration af miljøhensyn i andre sektorer. For så vidt angår fremme af bæredygtig udvikling internt i EU samt opfølgningen af Johannesburg opfordres Det Europæiske Råd til at træffe beslutning om handling inden for de næste 12 måneder på bl.a. følgende områder: miljøteknologier, søtransport, miljøansvar, kemikalier, biodiversitet, Århus-konventionen, sikre ikrafttrædelse af Kyoto-protokollen, opfølgning på Doha, udvikling af et 10 årigt rammeprogram for bæredygtig forbrug og produktion, EU's vand- og energiinitiativer, Koalitionen for vedvarende energi, fattigdomsbekæmpelse, samt en EU handlingsplan for gennemførelse af lovgivning og styring med henblik på illegal handel med træ.

1. Status

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner den 7. januar 2003.

Punktet er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 4. marts med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Der er ikke tidligere oversendt grundnotat om sagen til Folketinget.

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

2. Formål og indhold

Det Europæiske Råd (DER) vedtog på sit møde i Göteborg den 15.- 16. juni 2001 en strategi for bæredygtig udvikling, som tilføjer en tredje dimension til strategien for den økonomiske og sociale udvikling, som er formuleret i konklusionerne fra DER's møde i Lissabon, marts 2000. Strategien vedrører det interne arbejde i EU for fremme af en bæredygtig udvikling. Strategien skal gennemføres af Rådet, idet Rådet skal behandle forslagene i Kommissionens meddelelse om en strategi for bæredygtig udvikling fra maj 2001 samt tage hensyn til 6. miljøhandlingsprogram og de enkelte råds strategier for integration af miljøhensyn i deres sektorpolitikker, jf. TEF artikel 6 (Cardiff-processen om integration).

DER besluttede på sit møde i Barcelona den 15. – 16. marts 2002, på det næste forårstopmøde i 2003 at revidere den overordnede strategi for bæredygtig udvikling med fokus på en praktisk udmøntning af resultatet af Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling.

Udkastet til rådskonklusionerne er på den baggrund Rådets (miljø) bidrag til DER's forårstopmøde 2003 og komplementerer rådskonklusionerne (miljø) fra 17. oktober 2002, herunder DER's opfølgning på Verdenstopmødet i Johannesburg både for så vidt angår de interne og eksterne miljømæssige aspekter. Derudover er konklusionerne et indspil til DER's årlige opfølgning på EU's bæredygtighedsstrategi.

Beskrivelsen af indholdet i konklusionerne er opdateret siden udsendelse i høring i EU-specialudvalget (miljø) d. 31. januar 2003, i lyset af formandskabets seneste reviderede udkast til konklusioner af 3. februar 2003.

2.1. Formandskabets forslag til rådskonklusioner

Udkast til rådskonklusioner er opdelt i 3 dele: For det første en introduktion til den overordnede kontekst, for det andet miljøministrenes status over de hidtidige fremskridt indenfor de fire prioriterede områder i DER konklusionerne fra Göteborg (klima, transport, folkesundhed og naturressourcer) og for det tredje miljøministrenes anbefalinger til DER.

Introduktion

Rådet (miljø) understreger vigtigheden af, at der opnås en balance mellem de tre dimensioner af bæredygtig udvikling, og at den interne og den eksterne dimension af bæredygtig udvikling i EU er sammenhængende.

I den forbindelse erindrer rådet (miljø) de i Johannesburg identificerede overordnede indsatsområder for en bæredygtig udvikling: bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre, fattigdomsbekæmpelse og beskyttelse af naturressourcerne, der udgør et fundament for den økonomiske og sociale udvikling.

Status over fremskridt med implementering af EU's bæredygtighedsstrategi

I rådskonklusionerne hilses Kommissionens synteserapport for 2003 velkommen. Det bemærkes, at der fortsat er store udfordringer i at sammenkoble Lissabon og Göteborg processerne, herunder at sikre en bedre balance mellem de 3 dimensioner af bæredygtig udvikling samt den interne og eksterne dimension af bæredygtig udvikling.

Rådet bemærker, at en vurdering af Cardiff processen om integration af miljøhensyn samt en vurdering af virkningerne på miljøet af udvidelsen ville have været velkommen som en del af Kommissionens synteserapport.

Det bemærkes, at hastigheden og effektiviteten i tiltagene indenfor de 4 prioriterede områder i Göteborg konklusionerne skal højnes, hvis målsætningerne skal nås. Det gælder særligt de miljømålsætninger, der er indeholdt i det 6. Miljøhandlingsprogram, samt afkoblingsmålsætningen.

En række tiltag fremhæves som vigtige for at opnå en bæredygtig udvikling:

- Styrke sammenhæng og synergier mellem sektorpolitikker.
- Styrke Cardiff-processen om integration af miljøhensyn i EU's sektorpolitikker.
- Udvikle overordnede afkoblingsmålsætninger samt bede de relevante råd om at omsætte målet om afkobling af økonomisk vækst fra miljøbelastning til sektorspecifikke målsætninger, hvor dette er relevant.
- Udnytte Kommissionens nye system for konsekvensanalyse for EU lovgivning i alle sektorer til fulde.
- Udvikle de miljørelaterede strukturindikatorer samt på sigt etablere bæredygtighedsindikatorer.
- Forfølge arbejdet med temastrategierne under det 6. miljøhandlingsprogram.
- Færdiggøre og implementere handlingsplanen om miljøteknologi inden udgangen af 2003.
- Reducere subsidier med betydelig miljøskadelig virkning samt yderligere udvikle og anvende økonomiske instrumenter for at fremme bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre.
- Formulere og påbegynde implementering af nationale bæredygtighedsstrategier inden udgangen af 2005.
- Færdiggøre Integreret Produkt Politik (IPP) indsatsen medio 2003.
- Fremsætte forslag til en ramme for frivillige aftaler på fællesskabsniveau.
- Tiltræde og implementere tiltag, der sikrer miljøansvar.
- Udvikle en tilgang baseret på et europæisk fysisk og funktionelt udviklingsperspektiv til at fremme territoriale og regionale partnerskaber om fysisk planlægning.
- Ratificere og implementere Århus konventionen.

Status for de 4 prioritetsområder fra Göteborg konklusionerne

Vedrørende *klima* anføres det, at der er brug for yderligere handling for at nå Kyoto-protokollens målsætning, herunder implementering af fælles og koordinerede politikker og virkemidler (CCPM). EU skal søge en troværdig forhandlingsposition i forbindelse med formuleringen af reduktionsmålsætninger i 2. budgetperiode af Kyoto-protokollen.

Vedvarende energi-målsætningen om i 2010 at få dækket 12% af energiforsyningen og 22% af elektricitetsforbruget fra vedvarende energi støttes, ligesom energieffektiviseringen – herunder i bygninger – skal øges. Desuden skal Rådet og Europa-Parlamentet søge enighed om handlingsprogrammet "Intelligent Energy for Europe" og direktivforslaget om bio-brændstof samt direktivforslaget om fremme af kraftvarmeproduktion.

Med hensyn til *transport* bemærkes den negative udvikling i transportsektorens påvirkning af miljøet, og det påpeget, at en afkobling af emissionerne fra fragt- og passagertransport og økonomisk udvikling bør søges. Renere teknologi og mere miljøvenlige transportformer og brændstoftyper samt udvikling af en fælles EU ramme for fair og effektiv prissætning af transport infrastrukturen angives som vigtige indsatsområder.

Vedrørende *folkesundhed* fokuserer udkastet til rådskonklusioner på vigtigheden af EU's kommende kemikaliestrategi samt vigtigheden af forbedret luftkvalitet igennem implementering af Clean Air for Europe programmet. Temastrategien omhandlende pesticider skal søges færdiggjort og implementeret så hurtigt som muligt.

I forbindelse med *naturressourcer* nævnes vigtigheden af en mere ansvarlig forvaltning af naturressourcerne, herunder temastrategien om bæredygtig anvendelse og forvaltning af naturressourcerne. 2010 målet om biodiversitet og 2015 målet om fiskebestande betyder, at fokus er på:

- Nationale biodiversitetsstrategier samt Natura 2000.
- Sikre synergi mellem Vandrammedirektivet og tiltag rettet mod biodiversitet.
- At landbrugs- og fiskerireformen skal bruges til at accelerere processen med at integrere miljøhensyn i landbrugs- og fiskerisektorerne.
- Samarbejdet mellem medlemsstaterne i forbindelse med ulykker og naturkatastrofer styrkes, og der bør indgås mere stringente forpligtigelser angående maritim transport sikkerhed.
- Beskytte havmiljøet herunder anvendelse af Habitatsdirektivet samt temastrategien om havmiljø.
- Affaldsbehandling og -forebyggelse skal yderligere udvikles.

Den eksterne dimension og opfølgning af Johannesburg – Doha - Monterrey

Med hensyn til den globale dimension og EU's opfølgningen af beslutningerne fra FN's verdensstopmøde om bæredygtig udvikling i Johannesburg samt Doha og Monterrey anføres en række prioritetsområder for at sikre en resultatorienteret opfølgning af Johannesburg.

Disse er:

- Fattigdomsbekæmpelse, hvor EU vil bidrage til at opfylde målsætningerne gennem EU's partnerskabsinitiativer på vand og energi.
- Vand, baseret på EU's vand-partnerskabsinitiativ.
- Bæredygtig forbrug og produktion, hvor EU vil støtte udviklingen af en 10 årig ramme af programmer, bl.a. ved at støtte UNEP's rolle heri samt ved selv at gå foran med hensyn til afkobling af økonomisk vækst fra presset på miljøet.
- Bæredygtig energi, ved at iværksætte partnerskaber og EU's energi-rammeprogram "Intelligent Energy for Europe"; fremme programmer med henblik på implementering af Kyoto-protokollen og UNFCCC, herunder programmer for vedvarende energi; samt arbejde for ambitiøse målsætninger for landene indenfor den fælles deklARATION "The way forward on Renewable Energy"
- Naturressourcer og biodiversitet, hvor der fra EU side fokuseres på brugen af økosystem-tilgangen, monitorering og indikatorer gennem en revision af EU's strategi for biodiversitet, reform af EU's fiskeri- og landbrugspolitik set i lyset af Johannesburg-forpligtelserne.
- Kemikalier, hvor EU skal sikre, at målsætningen fra Johannesburg om at minimere påvirkningen fra kemikalier på mennesker og miljø i 2020 inkorporeres i arbejdet med en global kemikaliestrategi, som skal være færdig i 2005.
- International miljøkitektur ('governance'), hvor EU skal arbejde for at styrke UNEP's rolle og sikre synergien mellem miljøkonventionerne og FN institutionerne, Bretton Woods institutionerne og WTO.

Miljøministrenes anbefalinger til Det Europæiske Råd

I udkastet til rådskonklusioner kommer miljøministrene med en række anbefalinger til Det Europæiske Råd, hvor de:

- Hilser fremskridtet med implementering af EU's bæredygtighedsstrategi velkommen, mens det bemærkes, at der skal skabes større balance mellem de 3 dimensioner af bæredygtig udvikling, ligesom afkobling fremhæves;
- Hilser Johannesburg, Doha, Monterrey samt andre vigtige konferencer velkommen og søger en resultatorienteret opfølgningsproces;
- Anmoder medlemslandene og Kommissionen om løbende at opdatere og gøre brug af opfølgningsplanen (road-map) for bæredygtig udvikling, herunder integrere alle interne og eksterne målsætninger;
- Inviterer Kommissionen til at lave en årlig evaluering af Cardiff processen samt udarbejde en årlig miljøpolitik-rapport.

På internationalt plan skal der søges fremdrift mht. globalisering, bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre, fattigdomsbekæmpelse samt større sammenhæng mellem eksterne og interne målsætninger særligt på landbrugs- og fiskeriområdet.

På kort sigt inviteres Kommissionen og medlemslandene til at:

- Promovere og satse på miljøteknologier;
- Styrke og implementere EU tiltag om maritim sikkerhed;
- Opnå enighed om miljøansvarsdirektivet;
- Etablere EU's kemikalielovgivning, der skal træde i kraft i 2004;
- Udvikle en ramme, der sikrer fair og effektiv prissætning af transportinfrastruktur;

- Forbedre energieffektiviteten særligt i transport- og boligsektorerne samt implementere lovgivning vedrørende vedvarende energi;
- Implementere EU og nationale biodiversitetsstrategier og handlingsplaner samt udvikle og implementere Natura 2000 og Habitats direktivet;
- Arbejde for, at andre lande ratificerer Kyoto-protokollen;
- Arbejde aktivt for handels- og globaliseringsresultaterne af Johannesburg og Doha;
- Yderligere udvikle og implementere EU's "Water for Life" og "Energy for Poverty Eradication" initiativer;
- Bidrage til udviklingen af en 10-årig ramme af programmer for bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre både internationalt og internt i EU

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Der er tale om forberedelse af en opfølgning og revision af EU's egen strategi for bæredygtig udvikling, hvorfor det er regeringens vurdering, at begge principper er overholdt ved vedtagelse af nærværende rådskonklusioner.

4. Konsekvenser for Danmark

Forslaget har ikke i sig selv konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Forslaget blev behandlet i EU-specialudvalget vedrørende miljøspørgsmål den 7. februar 2003, hvor følgende bemærkninger blev fremsat:

Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA) mener, at der er et skisma mellem de politiske realiteter i forhold til den aftale, der er indgået med tiltrædelseslandene vedr. landbrug, og miljørådets anmodning om at accelerere processen med at integrere miljøhensyn i landbrug og fiskeri sektorerne. DANVA støtter den danske holdning om, at Kommissionen bør påbegynde en operationalisering af målsætningen om at afkoble økonomisk vækst fra ressourceforbrug og miljøbelastning.

Greenpeace beklager, at landbrugsreformen ser ud til at blive udskudt til 2006, hvilket forsinker processen med at integrere miljøhensyn i fællesskabets landbrugspolitik. Greenpeace ønsker desuden en afklaring af, hvor det foreslåede EU mål om en 30% reduktion i udledningen af drivhusgasser i 2020 i forhold til 1990 stammer fra.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) ønsker, at afvikling af miljøskadelige subsidier indgår som eksplicit mål. DN påpeger endvidere, at det fortsat er nødvendigt at konkretisere bæredygtighedsstrategien, og at rådskonklusionerne om afkobling fra de øvrige rådsformationer ikke er tilstrækkeligt til at udgøre det for de sektorspecifikke mål.

Det bemærkes, at ovennævnte høringssvar forholder sig til indholdsbeskrivelsen af et tidligere udkast til rådskonklusioner. Heri indgik en indikativ målsætning på klimaområdet om at reducere udledningen af drivhusgasser med 30% i 2020 i forhold til 1990. Denne indikative målsætning er udgået af seneste udkast til rådskonklusioner af 3. februar 2003. Målet om udfasning af miljøskadelige subsidier er tilføjet det seneste udkast til rådskonklusioner. Det er endvidere tilføjet, at tilskyndelsen til yderligere at specificere sektorspecifikke målsætninger for afkobling kun skal ske i det omfang, det er passende.

Ad punkt 4 - Forslag til direktiv om ansvar for forebyggelse og genopretning af miljøskader

KOM (2002) 17 endl.

Revideret notat

Resumé: Forslagets formål er overordnet set at etablere et regelsæt, så skader på miljøet kan blive forebygget eller genoprettet. Forslaget retter sig mod tre typer skader på miljøet: Skader på biodiversiteten, skader på vandmiljøet samt skader på jorden. Det foreslås, at myndigheden, kan påbyde forureneren at træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger eller, når skaden er sket, genopretningsforanstaltninger. Forslaget indebærer, at der som hovedregel indføres et objektivt ansvar, dvs. ansvar, selvom skadevolderen ikke har begået en fejl, når skaden eller den overhængende trussel om en sådan skade er forvoldt ved visse aktiviteter, der efter direktivet anses for at udgøre en potentiel eller aktuel risiko for mennesker eller miljø. Såfremt forureneren-betaler-princippet ikke kan håndhæves, skal myndighederne selv foretage de nødvendige forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Myndighederne skal søge omkostningerne herved dækket hos den forurener, der havde pligt til at iværksætte de pågældende foranstaltninger. Med henblik på blandt andet at begrænse myndighedernes økonomiske forpligtelser i forbindelse med forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger, skal medlemsstaterne dog "anspore" driftsbherrerne til at tegne forsikring eller søge for andre former for sikkerhedsstillelse.

1. Status

Kommissionen oversendte nærværende forslag til Rådet den 22. februar 2002. Forslaget har hjemmel i artikel 175 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Kommissionen offentliggjorde den 9. februar 2000 en hvidbog om erstatningsansvar for miljøskader. Den 11. juli 2000 fremsendte regeringen sit høringssvar om hvidbogen. I juli 2001 udsendte Kommissionen et arbejdsrapport om et direktiv om forebyggelse og genopretning af betydelige miljøskader. Regeringen fremsendte den 21. september 2001 sit høringssvar til Kommissionen.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. februar 2002. Aktuelt notat er oversendt den 13. juni og den 4. oktober 2002.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afsluttet sin 1. læsning.

Forslaget har været genstand for en orienterende debat på rådsmøde (miljø) den 4. marts 2002. Forslaget blev endvidere drøftet på rådsmødet (miljø) den 25. juni 2002. Der blev givet en fremskridtsrapport på rådsmødet (miljø) den 17. oktober og den 9.-10. december 2002

Det græske formandskab har sat punktet på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 4. marts med henblik på en orienterende debat.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører i begrundelsen for forslaget, at forureneren-betaler princippet er en af grundpillerne i Fælleskabets miljøpolitik, hvorfor nærværende forslag er fremlagt med henblik på, at der med tiden kan vedtages en omfattende EU-ordning for forebyggelse og genopretning af miljøskader. Som begrundelse for at gennemføre lovgivning på fællesskabsplan anfører Kommissionen, at ikke alle medlemsstater har lovgivning til regulering af problemet, at de fleste af medlemsstaternes lovgivning ikke sikrer, at myndighederne har beføjelser til at sørge for, at der faktisk sker oprydning først og fremmest på herreløse ejendomme, og at de økonomiske aktører uden en harmoniseret lovgivning kan udnytte de indbyrdes afvigelser i medlemsstaternes lovgivning for at undgå ansvar.

Kommissionen bemærker, at de to vigtigste EU-retsakter til beskyttelse af biodiversiteten, nemlig habitatdirektivet og direktivet om vilde fugle, mangler erstatningsbestemmelser. Da kun få - om overhovedet nogle - medlemsstater har regler om erstatningsansvar for skader på biodiversiteten, er det nødvendigt med en regulering på fællesskabsplan, der sikrer forebyggelse og genopretning af skader på biodiversiteten.

De nærmere regler, der skal sikre, at der faktisk sker forebyggelse og genopretning, enten ved at forureneren pålægges at iværksætte forebyggelse eller genopretning eller ved at myndighederne selv gør dette på forurenerens regning, er overladt til medlemsstaterne.

2.1. Anvendelsesområdet, omfattende skader mv.

Kommissionens forslag til direktiv er et minimumsdirektiv. Direktivet hindrer således ikke, at medlemsstaterne opretholder eller vedtager strengere bestemmelser på området.

Forslaget omfatter skade på miljøet og overhængende fare for sådan skade. Ved en miljøskade forstås efter forslaget:

Skade på biodiversiteten, dvs. en skade, som medfører en alvorlig negativ påvirkning af biodiversitetens bevaringsstatus, idet der ved biodiversitet i forslaget forstås naturtyper og arter opført i bilag I til direktiv 79/409/EØF (fuglebeskyttelsesdirektivet) og i bilag I, II og IV til direktiv 92/43/EØF (habitatdirektivet) eller naturtyper og arter, som ikke er omfattet af disse direktiver, og for hvilke der er udpeget beskyttelses- eller bevaringsområder i henhold til medlemsstaternes lovgivning om naturbeskyttelse.

Skade på vandmiljøet, dvs. en skade, som medfører en negativ påvirkning af de pågældende vandressourcers økologiske tilstand, økologiske potentiale og/eller kemiske tilstand i en sådan grad, at denne tilstand vil eller kan forventes at blive forværret i forhold til en af de i vandrammedirektivet (direktiv 2000/60/EF) definerede kategorier med undtagelse af de negative påvirkninger, der er omfattet af artikel 4, stk. 7, i vandrammedirektivet.

Skade på jorden, dvs. en skade, der medfører betydelige potentielle eller aktuelle negative virkninger for folkesundheden som følge af forurening af jord og undergrund.

Forslaget omfatter kun skader, der er målelige, og som direkte eller indirekte er forårsaget af en aktivitet, som er omfattet af direktivet. Endelig gælder det kun for miljøskade, der er forvoldt efter direktivets gennemførelse. Det påhviler myndigheden at fastslå, at det er "overvejende sandsynligt", at en skade er forvoldt efter direktivets ikrafttræden.

Direktivet omfatter ikke traditionelle skader, det vil sige personskader og tab af forsørger, tingsskade og andet formuetab. Endvidere gælder det ikke for miljøskader og fare herfor, der er reguleret gennem en række internationale aftaler, herunder skader i forbindelse med søtransport samt miljøskader eller fare herfor i forbindelse med aktiviteter på det nukleare område. Uden for direktivet falder også aktiviteter, der tjener det nationale forsvar.

2.2 Grundlaget for meddelelse af påbud mv.

Det foreslås, at myndigheden, når skaden er sket, kan påbyde driftsherren (forureneren) at træffe de nødvendige genopretningsforanstaltninger. Myndigheden kan dog vælge selv at træffe sådanne foranstaltninger. Endvidere skal der pålægges forureneren en pligt til uden forudgående påbud at afværge en overhængende fare for miljøskade, som forureneren har eller burde have kendskab til.

Direktivet omfatter kun skader forårsaget ved erhvervsmæssig aktivitet og såfremt der er årsagssammenhæng mellem skaden og den pågældende aktivitet. Diffuse skader, der er opstået f.eks. som følge af luftforurening, er i de tilfælde, hvor en sådan årsagssammenhæng ikke kan fastslås, ikke omfattet af direktivet.

Der indføres et ubetinget forureneransvar (objektivt ansvar) for visse typer af virksomhed og aktiviteter. Det betyder, at myndigheden, uden at der foreligger uforsvarlig adfærd, kan påbyde en virksomhed at foretage genopretning eller ved overhængende fare for en miljøskaade, kan påbyde virksomheden at træffe de nødvendige foranstaltninger til afværgelse af faren.

Omfattet af det ubetingede forureneransvar er visse forurenende virksomheder, som indebærer en risiko for miljø og sundhed, og som er reguleret af en række EU-direktiver. Disse direktiver fremgår af et bilag til direktivforslaget og omfatter følgende virksomheder og aktiviteter:

IPPC-virksomheder (direktiv 96/61/EF), udledning af farlige stoffer i vandmiljøet og indvinding og opmagasinering af vand, der kræver godkendelse efter vandrammedirektivet, virksomhed omfattet af direktiv om luftforurening fra industrianlæg (direktiv 84/360/EØF), fremstilling, anvendelse, oplagring og transport eller udledning til miljøet af farlige stoffer og præparater (direktiv 67/548/EØF og direktiv 1999/45/EF), plantebeskyttelsesmidler (direktiv 91/414/EØF) og biocidholdige produkter (direktiv 98/8/EF), transport af farligt gods (direktiv 94/55/EF), håndtering af affald og farligt affald (direktiv 75/442/EØF og direktiv 91/689), drift af deponeringsanlæg og affaldsforbrændingsanlæg (direktiv 1999/31/EF og direktiv 2000/76/EF) samt indesluttet anvendelse og udsætning i miljøet samt transport af genetisk modificerede organismer (GMO) (direktiv 90/219/EØF og direktiv 2001/18/EF).

Virksomheder og aktiviteter, der ikke er omfattet af disse direktiver, er kun forpligtet til at bære omkostningerne til genopretning eller forebyggelse i tilfælde, hvor der er forvoldt skade på biodiversiteten, eller der er en overhængende fare herfor, hvis virksomheden har begået fejl eller forsømmelse (culpa ansvar).

Hvis myndigheden selv har iværksat forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger og undersøgelser, skal den driftsherre, der var forpligtet til at efterkomme påbudet, erstatte myndigheden dens omkostninger. Hvis flere driftsherrer er ansvarlige, kan myndigheden bestemme, at driftsherrerne hæfter solidarisk eller efter en rimelig fordeling, medmindre en driftsherre er i stand til at fastslå, at han kun er skyld i en del af forureningen (pro rata).

2.3 Myndighedernes undersøgelses- og genopretningspligt mv.

Hvis forureneren ikke efterlever et påbud eller ikke kan identificeres, eller hvis forureneren ikke efter direktivet kan mødes med påbud, skal myndighederne selv foretage de nødvendige forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Myndighederne skal søge omkostningerne herved dækket hos den forurener, der havde pligt til at iværksætte de pågældende foranstaltninger. Endvidere har myndighederne pligt til at iværksætte "passende undersøgelser" for at udføre sine opgaver og indhente oplysninger for at kunne afgøre, om der skal meddeles påbud om forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger.

Medlemsstaterne skal sørge for, at den kompetente myndighed kan delegere de nødvendige foranstaltninger til en tredjepart eller kræve, at denne udfører de pågældende foranstaltninger.

2.4 Niveauet for genopretning

Forslaget definerer genopretning som en pligt til at genoprette, genskabe eller erstatte naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder eller til at erhverve hertil svarende naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder. I tilknytning hertil fastlægges der i bilag II til forslaget retningslinier for genopretningsmål og rimelige genopretningsforanstaltninger. Hvis flere foranstaltninger har samme værdi, skal den mindst omkostningskrævende foretrækkes (et udtryk for proportionalitetsprincippet).

Genopretning omfatter for det første "*primær genopretning*" i form af en foranstaltning, herunder naturlig retablering, hvorved de skadede naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder bringes tilbage til deres hidtidige tilstand.

Genopretning omfatter for det andet "*kompenserende genopretning*". Denne er dog i den af formandskabet reviderede direktivtekst opdelt i *supplerende* og *kompenserende afhjælpning*.

Ved supplerende afhjælpning forstås, at der skal iværksættes genopretningsforanstaltninger, der træffes i relation til naturressourcer eller disses udnyttelsesmuligheder på en anden lokalitet end der, hvor skaden er sket, når miljøet ikke kan føres tilbage til den hidtidige tilstand. *Kompenserende afhjælpning* er foranstaltninger, der træffes for at udligne midlertidige tab af naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder, som forekommer i tidsrummet, fra skaden er sket, og indtil naturressourcerne eller disses udnyttelsesmuligheder er bragt tilbage til deres hidtidige tilstand.

Genopretning af skade på biodiversiteten og vandforurening skal som udgangspunkt ske ved, at miljøet bringes tilbage til sin hidtidige tilstand. Med hensyn til forurenede jord, der udgør en fare for sundheden, er det dog tilstrækkeligt at foretage genopretning, der sikrer, at de forurenende stoffer skal bekæmpes, indesluttet, mindskes eller fjernes, så den forurenede jord ikke indebærer en alvorlig fare eller alvorlig potentiel fare for menneskers sundhed, som er uforenelig med det pågældende areals nuværende anvendelse eller gældende forskrifter om arealets fremtidige anvendelse.

Hvis myndigheden vælger at meddele påbud om "primær genopretning" eller foretage selvhjælpshandlinger, som ikke fuldt ud genopretter den skadede biodiversitet eller vandressource til den hidtidige tilstand, skal myndigheden selv iværksætte supplerende og kompenserende foranstaltninger. Det gælder dog ikke, når der er tale om jordforurening, der ikke har medført skade på vandressourcer eller biodiversitet.

Forslaget definerer, hvilken "værdi" naturressourcer eller udnyttelsen af disse skal tillægges, som en naturtype eller en arts samlede værdi, og det er den værdi, som enkeltpersoner opnår ved deres direkte anvendelse af den pågældende naturressource, eller den værdi, som enkeltpersoner tilkender naturtyperne eller arterne. Ved værdi forstås bl.a. den mængde varer, tjenester eller penge, som en enkelt person er rede til at give afkald på for at opnå den pågældende vare eller tjeneste - i dette tilfælde en naturressource.

2.5 Ansvarsfrihedsgrunde og andre undtagelser

Forslaget undtager skader og overhængende fare for sådanne skader i forbindelse med væbnede konflikter mv. og usædvanlige naturbegivenheder mv.

Endvidere er skader, der er forårsaget af emissioner eller begivenheder, som er tilladt i medfør af lovgivningen eller en tilladelse, og emissioner, der ikke ansås for skadelige ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen fandt sted (udviklingskader), undtaget, med mindre driftsherren har begået fejl eller forsømmelse.

En driftsherre er endvidere ikke forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggelse og genopretningsforanstaltninger, hvis tredjemand forsætligt har forvoldt skaden, og hvis den pågældende skade eller fare herfor er indtrådt til trods for tilstedeværelsen af passende sikkerhedsforanstaltninger, eller hvis skaden eller den overhængende fare herfor skyldes, at driftsherren blot har overholdt et tvingende påbud eller obligatoriske forholdsregler udstedt af en myndighed.

2.6 Finansiell sikkerhed

Medlemsstaterne skal "anspore" driftsherrerne til at tegne forsikring eller sørge for andre former for sikkerhedsstillelse med henblik på bl.a. at begrænse myndighedernes økonomiske forpligtelser i forbindelse med forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Men der er ingen pligt for virksomhederne til at stille sikkerhed eller tegne forsikring.

2.7 Klage

Personer, der påvirkes eller kan blive påvirket negativt af miljøskader, samt "kvalificerede organer" kan forlange, at myndighederne træffer foranstaltninger i henhold til direktivet. Et "kvalificeret organ" defineres som en fysisk eller juridisk person, der efter national lovgivning har en interesse i at sikre, at miljøskader genoprettes, herunder organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at beskytte miljøet, og som opfylder de relevante bestemmelser i den nationale lovgivning. Hvis den kompetente myndighed ikke efterkommer en anmodning, skal den pågældende person eller det kvalificerede organ kunne indbringe sagen for en domstol eller et uafhængigt organ med henblik på at få prøvet lovligheden af myndighedens afgørelse.

2.8 Forældelse

Ifølge forslaget skal myndighederne gøre krav om dækning af afholdte omkostninger gældende inden 5 år fra datoen for gennemførelsen af foranstaltninger efter direktivet.

3. Europa-Parlamentet

I Europa-Parlamentet er både retsudvalget, miljøudvalget og det økonomiske udvalg involveret i behandlingen af forslaget. Retsudvalget er udpeget som hovedansvarlig

Miljøudvalget stemte sin betænkning med ændringsforslag igennem den 21. januar. Retsudvalget behandler forslaget den 24. marts og plenarbehandlingen foregår i april.

4. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Regeringen er enig med Kommissionen i at der med forslaget vil kunne skabes en fælles rammelovgivning, der væsentligt vil kunne bidrage til, at de økonomiske aktører ikke vil kunne udnytte indbyrdes afvigelser mellem medlemsstaternes regler. Det vil sikre en mere konsekvent gennemførelse af forurenere-betaler princippet på fællesskabsplan og at virksomhederne i fællesskabet konkurrencemæssigt bliver mere ligestillet. I den forstand kan direktivet bidrage til løsning af de grænseoverskridende problemer, som medlemsstaternes forskellige lovgivninger om miljøskader giver anledning til.

Kommissionen har videre anført, at Fællesskabet rummer mange forurenede arealer, der indebærer betydelige sundhedsrisici, og der er i de seneste årtier sket et mærkbart fald i biodiversiteten. En indsats fra medlemsstaterne selv er ikke tilstrækkelig. Hvis der ikke gribes ind, vil det i fremtiden kunne resultere i yderligere jordforurening og tab af biodiversitet

Regeringen er enig i Kommissionens begrundelse idet dog en del af den nærmere udformning af lovgivningen, der skal sikre forebyggelse og genopretning i overensstemmelse med forurenere-betaler princippet, med fordel kan overlades til medlemsstaterne.

5. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det vurderes, at gennemførelse af forslaget vil kræve lovændringer, der omfatter miljøbeskyttelses-, jordforurenings-, råstof-, havmiljø- og naturbeskyttelsesloven, lov om miljø og genteknologi og søloven. Der er endnu ikke taget stilling til om gennemførelsen bør ske ved ændring af de enkelte love eller ved en samlet lov.

Gennemførelse af forslaget vil mest hensigtsmæssigt kunne ske ved, at der tilvejebringes de tilstrækkelige hjemler i lovgivningen til, at myndighederne som et første skridt kan meddele påbud til den ansvarlige, og at myndighederne, hvor påbudet ikke efterleves eller ikke kan meddeles den ansvarlige, kan få dækket udgifter til selvhjælpshandlinger. Sådanne indgrebsmuligheder er i nogen omfang allerede i dag hjemlet i lovgivningen.

Herudover vil lovændringerne først og fremmest nødvendiggøre en udbygning eller præcisering af bestemmelserne om

- hvilke typer af miljøskader, herunder biodiversitetsskader og skader forårsaget af anvendelse af gødning, pesticider og slam til jordbrugsformål, der skal være omfattet af påbudsbestemmelserne og bestemmelserne om det offentlige selvhjælpshandlinger,

- meddelelse af påbud om forebyggelse og det offentlige selvhjælpshandlinger i tilfælde, hvor der er fare for skade på miljøet,
- meddelelse af påbud om genopretning og det offentlige selvhjælpshandlinger ved manglende efterkommelse af sådanne påbud, herunder om kompenserende genopretning på anden lokalitet end den forurenede ejendom,
- meddelelse af påbud til tredjemand om at tåle, at der gennemføres genopretningsforanstaltninger på dennes ejendom (tålepåbud),
- forurenerens pligt til ubetinget at dække myndighedernes omkostninger til selvhjælpshandlinger og visse andre omkostninger i den forbindelse, hvor der lovligt har været eller kunne være udstedt et påbud til den ansvarlige virksomhed om at foretage afhjælpende foranstaltninger, og
- forurenerens pligt til at underrette myndighederne om skader på miljøet eller hvor der er fare herfor,

Herudover vil forslaget medføre behov for ændringer med henblik på at sikre visse borgere og organisationer ret til at anmode myndigheder at tage sager op i tilfælde, hvor der er sket eller er fare for at der vil ske en miljøskaade, og sikre mulighed for at klage over disse afgørelser til et uafhængigt organ, det vil sige domstolene eller et uafhængigt klagenævn (Miljøklagenævnet eller Naturklagenævnet). Den eksisterende afskæring af klage vil således ikke kunne opretholdes med hensyn til de sager, der er omfattet af forslaget. Det er ikke hensigten i forbindelse med gennemførelse af direktivet at foretage ændringer i de almindelige regler om, hvem der kan anlægge sag ved domstolene (reglerne om søgsmålskompetence).

Endelig vil de forældelsesfrister, herunder den 30-årige absolutte forældelsesfrist i jordforureningsloven, der begrænser myndighedernes muligheder for at meddele påbud eller gøre erstatningskrav gældende overfor en ansvarlig virksomhed, ikke kunne opretholdes.

Det bemærkes, at reglerne i miljøerstatningsloven om erstatning for "egentlige miljøskaader", forventes at få mindre praktisk betydning på grund af forslaget, da sådanne skader i vidt omfang vil være omfattet af de regler, som gennemfører direktivet.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

De nedenfor nævnte vurderinger af de økonomiske og administrative konsekvenser er forbundet med betydelig usikkerhed.

6.1. Konsekvenser for det offentlige

6.1.1. Generelt

Der er på den ene side en risiko for, at direktivet medfører merudgifter for det offentlige, først og fremmest som følge af forslagets krav til genopretning af skader på biodiversitet og kompenserende/supplerende foranstaltninger og de hermed afledte udgifter. Det skyldes, at de afhjælpende foranstaltninger, som ifølge forslaget skal iværksættes (herunder genopretning af biodiversitetsskader og supplerende og kompenserende foranstaltninger), går væsentligt ud over de foranstaltninger, som myndigheder efter de danske bestemmelser normalt iværksætter.

Den kompetente myndighed (amt/kommune) vil også skulle afsætte ressourcer til at behandle sager i forbindelse med forslagets bestemmelser om sagsrøjsning og klage. Miljøministeriet vil skulle afsætte ressourcer til behandling af klagesager i klagenævnene og eventuelt Miljøstyrelsen.

Der er på den anden side flere forhold der trækker i retning af, at merudgifterne til selvhjælpshandlinger og administration vil kunne begrænses.

Det er således direktivets klare udgangspunkt, at omkostningerne til forebyggelse og genopretning skal pålægges forureneren og altså ikke skal betales af det offentlige. I de tilfælde, hvor det offentlige iværksætter selvhjælpshandlinger, og der er mulighed for gennemtvungne betalingskravet overfor forureneren, giver forslaget formentlig myndighederne ret til at kræve flere typer af omkostninger dækket hos den ansvarlige virksomhed end lovgivningen i dag giver mulighed for.

Hertil kommer, at medlemsstaterne allerede efter habitatdirektivet, EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og vandrammedirektivet er pålagt visse forpligtelse til at foretage genopretning, hvis der sker skade på miljøet. Disse forpligtelser er endnu ikke endeligt fastlagt i dansk lovgivning.

Også bestemmelserne om kommunernes og amternes tilsyn og håndhævelsen pålægger myndighederne en pligt til at foretage visse afhjælpende foranstaltninger, hvis det af sundhedsmæssige hensyn er nødvendigt at afværge væsentlig forurening eller udbredelsen heraf. Da de skader, som direktivet omfatter, er ganske betydelige, vil den eksisterende pligt for myndighederne til at iværksætte foranstaltninger formentlig være aktuel i langt de fleste sager.

Endelig har kommuner og amter som led i deres tilsyn pligt til at tage sager op, når borgere og virksomheder retter henvendelse til myndighederne, og der er sket eller kan være en vis sandsynlighed for, at der er sket en miljøskaade eller er fare for at det sker.

6.1.2 Merudgifter til forebyggelse og afhjælpning af biodiversitetsskader

Det er meget vanskeligt at give et realistisk skøn over de mulige årlige omkostninger i forbindelse med afhjælpning af skader på naturressourcer og biodiversitet. I tilfælde af forurening og efterfølgende afhjælpning af skader på biodiversiteten i store naturområder med eventuel nødvendig arealerhvervelse til brug for foranstaltninger til kompenserende afhjælpning, vil de samlede omkostninger hertil i værste fald kunne udgøre store millionbeløb. Størstedelen af de naturgenopretningsprojekter, som hidtil er gennemført, har imidlertid ikke medført omkostninger i denne størrelsesorden (der har her udelukkende været tale om genopretning uden forudgående oprensning), men muligheden for, at biodiversitetsskader af større omfang kan indtræffe, kan ikke udelukkes.

6.1.3 Merudgifter til forebyggelse og afhjælpning af skader på jord og vand

Det er sandsynligt, at der ikke vil komme mange sager om miljøskader forårsaget af aktiviteter, der har fundet sted efter direktivforslagets ikrafttræden. Når der alligevel forventes merudgifter, skyldes det forslaget handlepligt og udvidede genopretningspligt i modsætning til det danske prioriteringssystem i jordforureningsloven. Det anslås, at forslaget vil medføre en forrykkelse af ressourcernes anvendelse, således at i størrelsesordenen 15-20% af ressourcerne vil gå fra den prioriterede offentlige indsats, som navnlig sker i forhold til de gamle forureninger, og over til de nye forureninger, som amtet ifølge direktivet skal afværge i den rækkefølge, skaderne opstår.

Når antallet af nye sager dog vurderes lavt, skal det bl.a. ses i sammenhæng med, at kommuner og amter i de senere år har opbygget et stadig mere fintmasket og effektivt tilsyn, der sikrer, at sager hvor der sker betydelige skader på miljøet eller situationer, hvor der er overhængende fare herfor, i stadig sjældnere tilfælde forekommer. Det kan i den forbindelse nævnes, at personer og selskaber med en gæld på 100.000 kr. eller mere til det offentlige, som skyldes manglende betaling af myndighedernes omkostninger til selvhjælpshandlinger, siden 1997 har skullet opføres i et register. Registeret blev etableret i forbindelse med den daværende regerings såkaldte "lov og orden pakke", og der er til dato ikke registreret nogen skyldnere.

Med hensyn til de *administrative konsekvenser*, må der forventes et øget ressourcetræk hos miljømyndighederne i forbindelse med først og fremmest behandlingen af nye klagesager og tilsyn og håndhævelse af reglerne, men i mindre grad som følge af sagsrejsning. De kommunale myndigheder har således i forvejen pligt til at følge op på begrundede henvendelser fra offentligheden som led i et aktivt miljøtilsyn. Antallet af sager, som kommuner og amter skal behandle, begrænses desuden i kraft af de oplysningskrav, direktivet stiller til den, der rejser en sag overfor myndigheden.

6.2 Konsekvenser for erhvervslivet

Kommissionen har i begrundelsen for direktivet foretaget et regnestykke med henblik på at vurdere de samfundsmæssige udgifter ved gennemførelse af forslaget. Kommissionen finder ud fra en samlet vurdering, at udgifterne vil være mindre end 4 euro pr. indbygger i EU eller under 1,5 % af de samlede udgifter i Fællesskabet til miljøbeskyttelse.

Resultatet af den offentlige høring i Danmark har kun afstedkommet få og generelle kommentarer, og de giver ikke grundlag for en mere præcis vurdering af de erhvervsmæssige konsekvenser i Danmark. Det forhold, at direktivet giver myndighederne ret og pligt til i nogle forureningssager, at pålægge virksomhederne at foretage genopretning eller erstatte myndighedernes omkostninger til genopretning, vil medføre merudgifter for virksomhederne. Omvendt vil omfanget af disse merudgifter afhænge af, i hvor mange tilfælde virksomheder forårsager skade på miljøet og naturen, der er dækket af direktivet.

Med hensyn til aktiviteter, som f.eks. består i håndtering af visse miljøfarlige stoffer (direktivforslagets bilag I), bør det bemærkes, at direktivet givetvis vil omfatte et meget stort antal – små og større – virksomheder, herunder forhandlere og transportører af produkterne.

6.3 Miljø- og samfundsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne få en betydelig positiv effekt på beskyttelsesniveauet både i Danmark og i EU. Forslaget indebærer generelt i forhold til dansk lovgivning en udvidelse af de forpligtelser til at forebygge og genoprette skader på miljøet, som kan pålægges forurenere eller som hviler på det offentlige, hvis forurenere ikke kan gøres ansvarlig.

Det må forventes, at direktivet vil få en betydelig generelt præventiv effekt, idet det påregnes at øge virksomhedernes incitamenter til forebyggelse. Det vil i sidste ende kunne forhindre eller begrænse tab af naturressourcer og spare samfundet for omkostninger til genopretning. Direktivet vil i den forstand også samfundsøkonomisk kunne få en positiv virkning.

7. Høring

7.1. Den offentlige brede høring

Forslaget har været i offentlig høring hos en række organisationer og myndigheder fra den 11. marts 2002 til 8. april 2002. Nedenfor gengives organisationernes hovedsynspunkter.

7.1.1. Anvendelsesområde, omfattede skader mv. Et stort antal organisationer, herunder Landboforeningerne, Dansk Industri og Danmarks Naturfredningsforening støtter indførelse af regler på fællesskabsplan om ansvar for miljøskader. Der er blandt organisationerne forskellig opfattelse af, om reglerne skal udformes som minimusbestemmelser - der tillader medlemsstaterne at stille skarpere krav (Danmarks Naturfredningsforening og Landboforeningerne) - eller om bestemmelserne af hensyn til konkurrencen bør medføre en total harmonisering af lovgivningen om miljøansvar i EU (Dansk Industri).

Landboforeningerne og *Forsikring og Pension* peger på behovet for en klarere definition af begrebet miljøskade, mens *Forbrugerrådet* og *Københavns Kommune* finder definitionen for snæver.

Affaldsteknisk Samarbejde efterlyser en præcisering af den "hidtidige tilstand". *Landboforeningerne* og *Rederiforeningen* peger bl.a. på, at direktivets definition af omkostninger, og dermed også de udgifter, myndighederne kan kræve dækket hos forurenere, er for vidtgående og upræcis. *Københavns Kommune* peger på, at værdisætning af rekreative værdier kan være problematisk.

DI opfordrer til en fastere afgrænsning af direktivets anvendelsesområde, der potentielt kan omfatte hovedparten af EU's areal. Ansvar for skader forårsaget af GMO bør tillige begrænses til særlige, fast afgrænsede områder, mens direktivet bør omfatte flere typer af skader, der medfører en negativ påvirkning af natur og miljø.

Forbrugerrådet, *DN* og *NOAH* mener, at forslaget også bør omfatte skader på person og ejendom (traditionelle skader).

Rederiforeningen finder det vigtigt, at direktivets undtagelser vedrørende de søretlige konventioner også gælder med hensyn til konventioner, der endnu ikke er trådt i kraft, navnlig HNS-konventionen, og at undtagelsen også gælder i EU lande, der ikke har ratificeret den pågældende

konvention. Endvidere mener foreningen, at direktivet bør have en reference til Globalbegrænsningskonventionen, der tillader redere at begrænse deres økonomiske ansvar.

DI, Landboforeningerne, Dansk Skovforening m.fl. lægger stor vægt på, at det ubetingede forurener ansvar ikke finder anvendelse på miljøskader forårsaget af tilladte emissioner og begivenheder og emissioner, der ikke ansås for skadelige ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen fandt sted (udviklingsskader) samt diffus forurening. *Skov og landbrugsorganisationerne* finder, at det bør præciseres, at den lovlige anvendelse af pesticider, kvælstof og slam samt landmandens lovlige anvendelse af GMO-afgrøder tilsyneladende ikke omfattes af direktivforslaget.

Danske Vandværkers Forening lægger stor vægt på, at den af Kommissionen foreslåede undtagelse fra direktivet hvad angår miljøskader, der er forårsaget af tilladte emissioner, gælder for vandværker og spildevandsanlæg, der overholder lovgivningen. *DN* og *NOAH* er derimod ikke enig i de af Kommissionen foreslåede undtagelser med hensyn til tilladte emissioner og udviklingsskader.

Danske Vandværkers Forening finder det yderste beklageligt, at diffus forurening, herunder landbrugets forurening med kvælstof og pesticider ikke er omfattet. *Affaldsteknisk Samarbejde* finder det også betænkeligt, at diffus forurening er undtaget.

Danske Energi finder det væsentligt, at der skal være dokumenteret en årsagssammenhæng for, at en virksomhed kan blive gjort ansvarlig og at kun skader, som er et resultat af aktiviteter udført efter direktivets ikrafttræden, kan medføre ansvar.

7.1.2. Grundlaget for meddelelse af påbud mv.

DI opfordrer bl.a. til en indsnævring af hvilke virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af det ubetingede forureneransvar, og til, at der sker en geografisk afgrænsning. Der skal ikke kunne rettes påbud mod driftsherrer for alle typer af virksomheder, der ikke selv har forårsaget skaden. Muligheden for solidarisk hæftelse bør af denne årsag tages ud af forslaget, da det ellers vil kunne føre til en skævvridning mellem driftsherrer afhængig af deres forsikringsforhold, og da det generelt ikke lader sig gøre at fastsætte forsikringspræmier for denne type ansvar. *DI* mener desuden, at introduktionen af biodiversitetskader kan vanskeliggøre mulighederne for at opnå forsikringer til en rimelig præmie.

Landboorganisationerne er betænkelige ved indførelsen af et objektivt ansvar og opfordrer til en nøjere gennemgang af hvilke typer af virksomheder, der bliver omfattet af direktivet.

7.1.3 Myndighedernes undersøgelses- og genopretningspligt mv.

KL finder at direktivet medfører en væsentlig skærpelse af myndighedernes nuværende forpligtelser til at afværge miljøskade. *Københavns Kommune* mener, at forslagens introduktion af privatretlige og civilprocesretlige elementer i form af erstatningsret og øget vægt på domstolsbehandling kan betyde, at reglerne bliver mere komplicerede og håndhævelsen dyrere, langsommere og mere usikker og at de økonomiske konsekvenser for kommunerne kan blive meget betydelige. *Amtsrådsforeningen* finder kravet til offentlig genopretning meget vidtgående og ikke tilstrækkeligt beskrevet, samtidig med at det er svært at vurdere, hvorvidt proportionalitetsbetragtninger får betydning. Foreningen finder på den baggrund, at det ikke er muligt at foretage en vurdering af de økonomiske forhold.

DI og *OFR* mener, at der bør være en henvisning til proportionalitetsprincippet, således at det undgås, at uforholdsmæssigt omfattende foranstaltninger iværksættes (på forurenerens regning).

7.1.4. Finansiell sikkerhed

KL finder det rimeligt, at der stilles krav til økonomisk sikkerhedsstillelse, og at det er afgørende, at den enkelte kommune ikke sidder tilbage med regningen. *NOAH* og *DN* støtter også indførelsen af en obligatorisk sikkerhedsstillelse, men peger som alternativ til forsikring også på muligheden af, at der etableres fonde, der dækker omkostninger til genopretning. *Landboorganisationerne* er tilfredse med, at der ikke stilles krav om økonomisk sikkerhedsstillelse.

Forsikring og Pension peger bl.a. på behovet for større klarhed med hensyn til direktivets anvendelsesområde, især mht. direktivets definitioner og spørgsmålet om tilbagevirkende kraft, idet det har stor betydning for vurderingen af, i hvilket omfang virksomhederne på kortere eller længere sigt kan tilbydes at tegne egnede forsikringer, der dækker miljøansvaret og de betingelser, hvorunder sådanne forsikringer kan tegnes.

7.1.5. Klage

DN og *NOAH* støtter, at der indføres en klageadgang for organisationerne. *OFR* er imod og *Affaldsteknisk Samarbejde* er betænkelig. *KL* og *Landboorganisationerne* mener, at det bør være myndighederne der afgør, om der skal træffes foranstaltninger. *Landboorganisationerne* mener, at retten til at få prøvet en sagen ved domstolene/nævn bør begrænses. *Bryggeriforeningen* foreslår, at organisationerne i stedet får lejlighed til at kommentere en påtænkt genopretning. *DI* mener, at direktivet bør indeholde klare og ens krav til, hvilke typer af "kvalificerede organer" der skal kunne rejse sager. *KL* og *Københavns Kommune* bemærker, at de administrative konsekvenser af forslaget kan blive betydelige.

7.1.6. Forældelse

Flere organisationer er betænkelige ved den foreslåede 5-årige forældelsesfrist, der først løber fra det tidspunkt, hvor der er iværksat foranstaltninger. *Landboorganisationerne, Dansk Industri, Rederiforeningen, Forsikring og Pension* og *Dansk Skovforening* ønsker desuden, at der indføres en absolut forældelsesfrist, således at skadevolderen ikke i en ubegrænset periode kan mødes med krav i anledning af en tidligere forvoldt miljøskade.

7.2. Høring i Specialudvalget for miljø

Forslaget blev drøftet på møde i specialudvalget for miljøspørgsmål d. 4. juni 2002, hvor der fremkom følgende supplerende bemærkninger i forhold til den tidligere høring:

DN udtrykte bekymring over den danske holdning for så vidt angår ønsket om, at forskrifterne for genopretning af biodiversitetstab bør være vejledende, at der i forbindelse med niveauet for genopretning for jordskader fokuseres på sundhed og derfor ikke tages tilstrækkeligt hensyn til miljøet, samt at der er for stor fleksibilitet i ønsket om, at genopretning kun skal foretages i 'rimeligt' omfang. DN ønskede, at det danske krav om, at skaderne skal være 'konkrete og målelige' erstattes med et krav om, at de skal være 'agttagelige'. DN foreslog, at man etablerede et katalog med satellit-fotos af eksisterende nationale naturbeskyttelsesområder for at skabe grundlag for overvågningen.

GMO-skader

Greenpeace og DN var stærkt utilfredse med, at forslaget ikke indeholdt generelle regler om erstatning for GMO-skader, og bemærkede, at dette spørgsmål ikke var kommet med i revisionen af direktiv 2001/18 om udsætning af GMO netop med henvisning til dette forslag. DN fandt, at den danske holdning er svækket på GMO-området. Greenpeace ønskede traditionelle skader omfattet af direktivet, således at et konventionelt eller økologisk landbrug ville kunne få dækket et eventuelt tab af indtægt som følge af spredning af GMO-afgrøder fra en nærliggende mark. Dansk Familielandbrug og Landboforeningerne støttede, at forslaget ikke indeholdt sådanne regler, idet det var foreningernes opfattelse, at problemerne omkring spredning af GMO'er skulle løses i regi af Fødevareministeriets regulering ('frøpakken') som led i fastsættelsen af krav i forbindelse med optagelse på sortlisterne.

Ansvarsfrihed

DN, Det Økologiske Råd og Greenpeace bifaldt det danske synspunkt om, at reglen om ansvarsfrihed i forbindelse med lovlige emissioner bør udgå. Dansk Industri, Landboforeningerne og Danmarks Rederiforening ønskede at fastholde reglen om ansvarsfrihed. Dansk Familielandbrug stillede spørgsmål om, hvorvidt jordbrug var omfattet, f.eks. i forhold til anvendelsen af lovlige pesticider. Forsikring og Pension undrede sig over, at DK støtter, at undtagelserne for ansvaret er slettet, idet man i forsikringsbranchen også på europæisk niveau har lagt vægt på, at disse ikke blev slettet.

Klageadgang

DN fremførte, at der bør være adgang til retlig prøvelse via domstolene.

Sagen blev forelagt specialudvalget (miljø) på mødet den 25. september 2002. Forsikring og Pension (FP) finder spørgsmålet om forsikringspligt centralt. FP finder, at indførelse af en obligatorisk forsikringspligt ikke nødvendigvis er en god ide, idet det man risikerer, at forsikrede virksomheder slækker på sine miljøstandarder. Ydermere er det et problem med forsikringer, at dem der "har orden i sagerne" kommer til at betale lige så meget, som dem, der ikke har, idet der må forventes at ske en vis standardisering af præmierne/forsikringsbetingelserne. Samtidig er det vigtigt, når ansvarsområdet defineres klart i direktivet, at dette område ikke beskrives for præcist for at give forsikringsselskaberne noget fleksibilitet. Dansk Industri (DI) udtrykte støtte over for F&P's synspunkter og fandt det endvidere afgørende, at ansvaret bliver afgrænset yderligere, ligesom DI finder det vigtigt, at der indføres en pligt for myndighederne til i et eller andet omfang at sikre, at der sker genopretning, hvis forureneren ikke kan ansvarliggøres eller identificeres. Landboforeningerne fandt det uklart, hvorvidt landbruget var omfattet eller ej og ligeledes om man kunne pådrage sig et ansvar ved diffus forurening. Foreningen foreslog endvidere, at man ved opgørelse af de økonomiske omkostninger ved genopretning anlagde en cost-effectiveness analyse. Økologisk Råd fandt, at direktivforslaget må kunne medføre færre udgifter for det offentlige end tilfældet er i dag pga. ansvarsreglerne og idet det offentlige allerede i dag rydder op i tilfælde, hvor forureneren ikke kan gøres ansvarlig.

På møde i specialudvalget den 20. november 2002 tilkendegav Danmarks Rederi Forening (DFR), at foreningen ønsker skibstrafik undtaget fra ansvarsområdet, også fra en evt. forsikringspligt og tog et forbehold over for værdisætningsbegrebet. Landboforeningerne ønsker diffus forurening, herunder luftforurening undtaget fra direktivet. DN fandt det ærgerligt, at DK arbejder for delvist at genindføre undtagelsen for tilladte aktiviteter.

På møde i specialudvalget d. 7. februar 2002 fremkom følgende supplerende bemærkninger i forhold til tidligere høringer: Dansk Landbrug spurgte til afgrænsningen af forslagens anvendelsesområde med hensyn til biodiversitetsskader opstået som følge af driftsændringer i landbruget, hvis disse driftsændringer ikke umiddelbart faldt indenfor de i direktivet oplyste omfattede aktiviteter (som eksempel nævntes afvanding).

Dansk Vand- og Spildevandsforening støttede, at der som udgangspunkt ikke bør gælde et objektivi forureneransvar for godkendte emissioner. Der bør dog efter Foreningens opfattelse skelnes mellem forskellige godkendelsesordninger, idet det kan retfærdiggøres at pålægge operatørerne et objektivi ansvar selvom en aktivitet er godkendt, såfremt godkendelsesordningen ikke anses for at være tilstrækkelig god eller fleksibel i forhold til mulighederne for, at myndighederne løbende kan skærpe kravene. Anvendelse af pesticider og slam (særligt i vandindvindingsområder) nævntes som eksempler på aktiviteter, der på trods af godkendelsesordninger burde omfattes af det objektivi ansvar. Heroverfor bemærkede Dansk Landbrug, at godkendelsessystemet for pesticider forventes forbedret indenfor den nærmere fremtid. Samtidig foreslår Dansk Vand- og Spildevandsforening, at non-profit virksomheder fritages for det objektivi ansvar. Foreningen opfordrede til, at direktivet suppleres med retningslinier for anvendelsen af proportionalitetsprincippet, og at DK arbejder for at give myndighederne mulighed for at prioritere i genoprydningindsatsen, som det f.eks. er muligt efter den danske jordforureningslov. Foreningen kunne ikke støtte Formandskabets forslag om, at myndighederne ikke behøver foretage genopretningsforanstaltninger, såfremt virksomheden ikke er forpligtet til at bære det fulde ansvar p.g.a. formildende omstændigheder.

Dansk Transport og Logistik samt Oliebranchen understregede begge, at det burde være en formildende omstændighed, når virksomheder handler indenfor rammer udstukket af myndighederne. Oliebranchen mente at virksomhederne skulle have mulighed for at vælge den billigste løsning – også hvis dette indebar at oprense fremfor at forebygge. Oliebranchen mente endvidere, at det var misvisende at tale om at forslaget har til formål at stille virksomhederne konkurrencemæssigt ens, da bestemmelserne om genopretning i et vist omfang overlader til de enkelte medlemsstater at lægge niveauet.

Dansk Landbrug fandt at Kommissionens opgørelse af potentielle frembudgifter i 'Euro pr. indbygger' var af begrænset relevans. DI bemærkede at beskrivelsen af konsekvenser for erhvervslivet var tynd i forhold til beskrivelsen af konsekvenserne for myndighederne. DI understregede, at konsekvenserne for erhvervslivet afhænger af forudsigeligheden i systemet.

Greenpeace opfordrede Danmark til at tilslutte sig gruppen af lande, som ønsker nukleare anlæg omfattet af det objektive ansvar.

Ad punkt 5 a – Kommissionens meddelelse – hen imod en strategi for beskyttelse af det marine miljø – Rådskonklusioner.

Kom (2002) 539 endelig

Revideret notat

Resume: Formålet med meddelelsen er, som led i opfølgningen på 6. miljøhandlingsprogram, at påbegynde udvikling af en europæisk strategi for beskyttelse og bevarelse af havmiljøet. EU har ikke en helhedsorienteret politik for havmiljøet, og den eksisterende EU-lovgivning er ikke designet med beskyttelse af havmiljøet for øje. Meddelelsen forsøger derfor at beskrive havmiljøpolitikken som den ser ud fra EU og internationale konventioner, at give et overblik over truslerne overfor havmiljøet, at samle og opstille målsætninger samt at identificere foranstaltninger til hvordan disse kan nås. Kommissionen forventer at strategien kan vedtages i foråret 2004.

1. Status

Kommissionen sendte den 8. oktober 2002 ovennævnte meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet.

Meddelelsen er et led i Kommissionens opfølgning på EU's 6. miljøhandlingsprogram, som blev vedtaget i marts 2002, og som sådan et første skridt på vej mod at udvikle en europæisk strategi for havmiljøet.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om meddelelsen.

Grundnotat om meddelelsen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 11. november 2002.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for Rådsmøde (miljø) den 3. marts 2003 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

1. Formål og indhold

Meddelelsen er et led i Kommissionens opfølgning på EU's 6. miljøhandlingsprogram, som blev vedtaget i marts 2002. Heri er målsætningen bl.a. at beskytte og genoprette natursystemernes normale funktion og standse nedgangen i biodiversitet i Den Europæiske Union og globalt. Samtidig skal der sikres en bæredygtig udnyttelse af fornybare, marine ressourcer. Det indgår i miljøhandlingsprogrammet at beskyttelsen af havmiljøet skal prioriteres højere og at der skal udvikles tematiske strategier, herunder en integreret strategi for beskyttelse af havmiljøet.

I konklusionerne fra Det europæiske Råds møde i Gøteborg i juni 2001 indgår tilsvarende, at der skal sikres en opretholdelse af biodiversiteten og bevarelse af økosystemerne. Målsætningen er således at bringe forringelsen af biodiversiteten til ophør inden 2010. Ligeledes opfordrer Johannesburg topmødet bl.a. til i 2010 at anvende en økosystembaseret tilgang i forvaltningen af havens ressourcer, og til at der i 2010 skal ske en væsentlig nedgang i tabet af biodiversitet.

Formålet med meddelelsen er:

1. at påbegynde en proces om at udvikle en fællesskabsstrategi for beskyttelse og bevarelse af havmiljøet,
1. at identificere og retfærdiggøre behovet for en indsats,
1. at opstille ambitiøse målsætninger og identificere de første skridt i en indsats for at gennemføre disse målsætninger, og at identificere den indsats der bør iværksættes i samarbejde med andre organisationer, og
1. at identificere de vigtigste involverede parter, for der igennem,
1. at lægge op til en diskussion om de aktiviteter som skal indgå i det videre arbejde, og
1. at etablere grundlaget hvorpå en tematisk havmiljø strategi kan opbygges.

Kommissionen mener, at selv om 30 års arbejde med beskyttelse af havmiljøet har givet væsentlige resultater og har bragt mange forbedringer i havmiljøets tilstand, er der fortsat grund til bekymring for tabet af biodiversitet og habitater. Der er endvidere grund til bekymring over ændringer i den økologiske balance samt forurening fra miljøfarlige stoffer og næringssalte. De menneskeskabte påvirkninger i relation hertil omfatter fiskeri, olie- og gasudvinding, skibsfart, herunder risikoen for ulykker til søs, tilførsler af næringssalte og miljøfarlige stoffer og næringsstoffer, dumpning af affald, fysisk nedbrydning af habitater, råstofindvinding mv.

Kommissionen nævner en række særlige forhold, som gælder for havmiljøet. Det er bl.a., at et antal regionale konventioner og internationale organisationer arbejder med beskyttelse af havmiljøet, at den hidtidige indsats har været udviklet sektor for sektor, og at der

på EU-niveau ikke eksisterer nogen sammenfattende, integreret politik for beskyttelse af havmiljøet. EU har imidlertid i udstrakt grad programmer og lovgivning, som direkte eller indirekte har indflydelse på kvaliteten af havmiljøet. Imidlertid er hovedparten af den EU-lovgivningen, der kan bidrage til beskyttelsen af havets miljø- og naturtilstand (eksempelvis Spildevandsdirektivet, Nitratdirektivet og Habitatdirektivet) ikke i sig selv målrettet til dette formål. På den anden side kan havkonventionernes målrettede foranstaltninger generelt set ikke håndhæves selvom de i nogle tilfælde er juridisk bindende.

Kommissionen anfører, at den institutionelle og lovgivningsmæssige kompleksitet vedrørende beskyttelse af havmiljøet er en af hovedudfordringerne i udviklingen af en EU-strategi.

Kommissionen anfører endvidere, at den nødvendige information for at udvikle en endelig og helhedsorienteret politik for beskyttelse af havmiljøet endnu ikke til stede. Meddelelsen er det første skridt i udviklingen af en strategi for havmiljøet og derfor afgrænset til at være handlings- og sektororienteret med henblik på i første omgang at beskrive kompleksiteten på området for derigennem at skabe grundlag for det videre arbejde med udvikling af en egentlig strategi.

Meddelelsen indeholder således:

1. En gennemgang af den nuværende information vedrørende miljøtilstanden af havområderne og identifikation af de største trusler.
2. En gennemgang af den nuværende situation i relation til udvikling og gennemførelse af politikker for regulering af truslerne, både inden for EU og på regionalt og internationalt niveau.
3. Identifikation af manglende viden og en gennemgang af den nuværende situation vedrørende overvågning, miljøvurdering og forskning.
4. Operationelle konklusioner vedrørende behovet for indsats til forbedring af havmiljøet i relation til:

- EU og regionale/internationale foranstaltninger til beskyttelse af havmiljøet.
- Overvågning og vurdering af påvirkninger og miljøtilstand, rapporteringer samt forskning.
- Fastsættelse af målsætninger og indsats for at nå disse.

1. Identifikation af behørig operationelle og institutionelle målsætninger for EU.
2. Handlingsplan og arbejdsprogram for Kommissionen, medlemsstaterne, ansøgerlande og alle relevante parter med henblik på i 2004 at have defineret og udviklet en tematisk strategi for beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af havmiljøet.

Målsætninger

Sammenfattende konkluderer Kommissionen, at havmiljøstrategien bør fastlægge et ambitiøst, klart og sammenhængende sæt af målsætninger samt at de aktiviteter der iværksættes for at opfylde målsætningerne bør indeholde følgende elementer:

- Udvikling af en sammenhængende havmiljøpolitik, idet der tilstræbes en økosystem-baseret tilgang der bygger på de eksisterende politikker.
- En forbedring af gennemførelsen og håndhævelsen af både eksisterende og ny lovgivning på en integreret måde.
- Mekanismer og indsats med henblik på at fremme koordinering af indsatsen blandt de forskellige organisationer og andre parter.
- Initiativer til at forbedre viden om tidligere udviklinger og sandsynlige fremtidige scenarier for tilstanden i de europæiske havområder samt procedurer og metoder til at vurdere denne information.
- Anvendelse og forbedring af koordineringen mellem de forskellige økonomiske støtteinstrumenter til beskyttelse af havmiljøet.
- Anvendelse af disse strategielementer både regionalt og globalt.

Kommissionens forslag til målsætninger bygger på det relativt høje ambitionsniveau, som bl.a. findes i traktaten, i EU lovgivningen, i de internationale havkonventioner, det 6. miljøhandlingsprogram og i formandskabets erklæring fra topmødet i Göteborg.

Heri indgår for eksempel målsætningen om stop for forringelse af biodiversiteten i 2010, generationsmålsætningen om miljøfarlige stoffer og anvendelse af en økosystem-baseret tilgang i forvaltningen af havets ressourcer. Desuden indgår målene i topmødeerklæringen fra Johannesburg. Her blev der vedtaget målsætninger om inden 2015 at genoprette og regulere fiskebestande, som kan sikre et bæredygtigt fiskeri. Der blev også vedtaget målsætninger om inden 2020 at sikre at brugen og produktionen af kemikalier har et absolut minimum af risici og effekter på sundhed og miljø, og at man inden 2010 vil reducere tabet af biodiversitet væsentligt.

Den overordnede målsætning om bæredygtig anvendelse af havet og bevarelse af havets økosystemer foreslås gjort operationel ved indtil videre at fastlægge 14 målsætninger på 11 sektor- eller emneområder:

1. Stop for tab af biodiversitet i 2010;
2. Bæredygtig udnyttelse af biodiversitet ved beskyttelse af habitater, flora og fauna;
3. Fiskeriforvaltningen skal vende reduktionen af fiskebestandene og sikre bæredygtigt fiskeri – i Europa og globalt;
4. Miljøfarlige stoffer - generationsmålet;
5. Eutrofiering – eliminere menneskeskabte eutrofieringsproblemer i 2010;

6. Radioaktive stoffer – baggrunds niveauer eller tæt på baggrunds niveauer i 2020;
7. Olieforurening – overholde eksisterende aftaler om udledningsgrænser i 2010 og fjerne udledningerne i 2020;
8. Affald – ingen illegale affaldsudledninger i 2010;
9. Skibsfart – de miljømæssige påvirkninger reduceres ved udvikling af "Clean Ship" konceptet;
10. Sundhed og miljø – forureningsniveauet skal være så lavt, at væsentlige sundhedsmæssige effekter undgås;
11. Klimaforandring – gennemførelse af Kyoto protokollen;
12. Udvidelse af koordinering og samarbejde;
13. Gennemførelse af strategien også på globalt niveau, bl.a. gennem konventioner og adfærdskodex'er;
14. Udvidelse af vidensgrundlaget.

Handlingsplan

I lyset af at der er behov for yderligere viden på området og at en række involverede parter uden for fællesskabsregi har en rolle at spille, finder Kommissionen det for tidligt at specificere alle indsatsområder. Der fremlægges derfor et oplæg til en diskussion om en handlingsplan, som Kommissionen har til hensigt at følge i sit videre arbejde. På de 11 sektor og emnebestemte områder indeholder handlingsplanen 23 handlingspunkter med tidsplan. Handlingspunkterne reflekterer på hvert område og i større eller mindre omfang de elementer, som sammenfattende er anført ovenfor. Der fremlægges imidlertid ikke på nuværende tidspunkt nogen samlet analyse af om disse handlinger sammen med eksisterende politikker og reguleringer vil være tilstrækkeligt til at opnå målsætningerne. Det forudsættes derimod at listen over handlinger løbende suppleres med yderligere nødvendige indsatser, som led i realiseringen af strategien.

Selve strategien skal efter kommissions tidsplan kunne vedtages i foråret 2004. Tidsrammen for de aktiviteter, der indtil videre indgår i strategien, har hovedvægt på strategiens første år. En række aktiviteter rækker længere ud i fremtiden, fx implementeringen af Vandrammedirektivet og af Kyoto-protokollen samt forskningsaktiviteter. Kommissionen forudsætter desuden løbende evaluering af eksisterende virkemidler og indsatser på såvel europæisk som globalt plan.

Formandskabets udkast til rådskonklusioner

I det foreliggende udkast til rådskonklusioner anføres følgende:

- Man genkalder sig beslutningen om EUs 6. miljøhandlingsprogram og de forpligtigelser der er i relation til Johannesburg topmødet samt betydningen af Gøteborg-konklusionerne.
- Man anerkender og understreger betydningen af indsatsen inden for de regionale havkonventioner og understreger behovet for en fortsat indsats og koordination af arbejdet.
- Man byder Kommissionens meddelelse velkommen og tiltræder dens målsætninger, som anses for et godt grundlag for den videre udvikling af en fællesskabsindsats.
- Man byder resultatet fra stakeholderkonferencen i Køge, den 4. – 6. december 2002 velkommen, og indbyder Kommissionen til bygge videre på dette resultat.
- Man understreger at regionale forskelle i havets økosystemer forudsætter anvendelse af regionale betragtninger og af forsigtighedsprincippet, at en forebyggende indsats bør gennemføres, at miljøskader bør afhjælpes ved kilden samt princippet om at forureneren betaler. Det erindres i den forbindelse, at der er behov for at tage alle menneskelige aktiviteter, der har indflydelse på havmiljøet i betragtning, hvilket kan forudsætte justering af eksisterende politikker.
- Man anmoder Kommissionen om inden maj 2005 at fremlægge en tematisk strategi med relevante kvalitative og kvantitative mål og tidsrammer samt foranstaltninger og identifikation af den forudsatte indsats. Anmodningen er konkretiseret i en række punkter. Sammenfattende inviteres Kommissionen til:
  - at foreslå ambitiøse målsætninger med henblik på bæredygtig anvendelse af havet samt beskyttelse og bevarelse af havets økosystemer,
  - at vejlede om udvikling og gennemførelse af økosystemtilgang i forvaltningen af alle relevante menneskelige aktiviteter, der har indflydelse på havmiljøet
  - at udarbejde en rationel tilgang for gennemførelsen af eksisterende direktiver vedrørende natur- og miljøbeskyttelse på havområdet. Herunder at inddrage og videreudvikle Fællesskabets og internationalt vedtagne økosystem mål samt at afklare sammenhængen mellem havmiljøstrategien og andre relevante direktiver og fællesskabspolitikker (bl.a. habitat-, fugle- og vandrammedirektivet).
  - at anbefale videre foranstaltninger til integration af miljøhensyn i andre Fællesskabs politikker

- at udbygge og sikre koordinering og samarbejde mellem relevante nationale og internationale parter, mellem fællesskabsinstitutioner og de regionale havkonventioner og andre relevante fora med henblik på at undgå dobbeltarbejde samt opnå den højeste samvirkende effekt af indsatsen.
- at overveje behovet for langsigtet forskning og overvågning af havmiljøet og hvordan disse aktiviteter bedst kan integreres med henblik på at understøtte gennemførelsen af havmiljøstrategien.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Kommissionen forholder sig i meddelelsen generelt til, at beskyttelsen og bevarelsen af havmiljøet og havets ressourcer er et anliggende der har såvel national, fællesskabs- og global karakter, og at en europæisk tematisk strategi for havmiljøet bør etableres ved at inddrage alle disse aspekter. Kommissionen anfører, at meddelelsens formål er at følge op på tilsagnet i det 6. miljøhandlingsprogram for herigennem at varetage Fællesskabets ansvar for beskyttelsen af havmiljøet.

Meddelelsen og konklusionerne vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen og konklusionerne har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen og konklusionerne har ingen økonomiske konsekvenser for Danmark.

Miljømæssige konsekvenser

Meddelelsen og konklusionerne i sig selv har ikke umiddelbar indvirkning på beskyttelsesniveauet, idet meddelelsen i forslag til målsætninger hovedsageligt tager udgangspunkt i eksisterende fællesskabslovgivning og allerede indgåede internationale aftaler. Men det vurderes at det øgede fokus, som den kommende EU-havmiljøstrategi vil få på gennemførelsen af internationale aftaler, vil kunne øge beskyttelsesniveauet.

Mere detaljeret vurdering af konsekvenser vil kunne gennemføres i takt med at Kommissionen specificerer sin indsats i det videre arbejde med udviklingen og gennemførelsen af strategien.

5. Høring

Udkastet til rådskonklusioner har ikke været i høring.

Meddelelsen har været i skriftlig høring i EU-specialudvalget for miljø.

Danmarks Fiskeriforening bemærker med henvisning til identifikation af manglende viden, at visse specifikke aspekter bør medtages. Desuden støttes, at udviklingen af strategien foreslås i et tæt samspil med interessenterne.

SID foreslår at "Offshore, herunder brugen af kemikalier ved borer og vandinjektioner, seismiske skydninger og undersøgelser samt direkte udledninger fra platforme" tilføjes som emne i forhold til de 14 målsætninger på 11 sektor- eller emneområder. Desuden opfordres til at aqvakultur og havvindmøller også inddrages. Endelig udtrykkes undren over at arbejdsmarkedets parter fra det udøvende fiskerierhverv ikke er inddraget i arbejdet.

Dansk Familielandbrug og Landboforeningerne udtrykker støtte til den overordnede målsætning om at beskytte og genoprette natursystemerne og standse nedgangen i biodiversitet i de europæiske og globale farvande. Samtidig vurderes, at påvirkninger fra landbaserede eller havbaserede menneskelige aktiviteter, herunder særlig menneskeskabt eutrofiering, i vist omfang må accepteres og at det ikke vil være til hinder for den overordnede målsætning. Desuden peges på behov for konsekvensanalyser for erhvervene.

Dansk Vand- og Spildevandsforening, som også støtter de overordnede intentioner om en integreret strategi, fremhæver særlig eutrofiering, idet der peges på målsætningen og behovet for at problemløsningen inddrager både miljø og økonomi. Desuden tilkendegives, med henvisning til afsnittet om samarbejde, ønske og tilsagn om inddragelse i det fremtidige arbejde.

På mødet i Specialudvalget (miljø) den 20. november 2002 fremkom følgende bemærkninger.

Landboforeningerne fremførte, at der i tilknytning til opstilling af målsætninger også skulle gennemføres økonomiske og miljømæssige konsekvensvurderinger af målsætningerne. Desuden ønskede man harmoniserede indikatorer, måleparametre og monitoringsmetoder på EU plan.

Dansk familielandbrug bemærkede om målsætningerne om biodiversitet og eutrofiering at menneskeskabt eutrofiering i vist omfang må accepteres, og at det ikke vil være til hinder for den overordnede målsætning om at beskytte og genoprette natursystemerne og standse nedgangen i biodiversitet i de europæiske og globale farvande - en målsætning som foreningen støtter.

Rederiforeningen tilkendegav synspunktet om at skibsfart ikke egner sig for regional regulering, men bør reguleres globalt og ønskede Søfartsstyrelsens synspunkt herom reflekteret i den danske holdning.

Det økologiske Råd og DN støttede regionale EU initiativer, herunder at der skal være plads til at EU går foran som "international frontrunner".

Mere generelt udtrykte DN dog frygt for at en europæisk EU fokus på havmiljøbeskyttelsen ville reducere muligheden for at fortsætte det hidtil frugtbare arbejde som skete i regionale havkonventioner for beskyttelsen af havmiljøet.

På mødet i Specialudvalget (miljø) den 7. februar 2003 fremkom følgende bemærkninger:

Greenpeace udtrykte ønske om mere præcise formuleringer ift. reduktionsakspektet og princippet om generationsmålet (støttet af Forbrugerrådet).

Forbrugerrådet kunne tilslutte sig SID's høringssvar om, at aqvakultur også indrages i den marine strategi.

Dansk Vand og Spildevandsforening understregede behovet for evaluering af strategien.

Dansk Landbrug ønskede, at der i højere grad blev lagt vægt på overvejelser om afvejninger af omkostningerne.

Punkt 5 b. Rapportering om bekæmpelsen af forureningen fra "Prestige"

Der er ikke modtaget dokumenter til dette punkt.

Punktet er sat på dagsordenen med henblik på en rapportering fra Kommissionen og den spanske miljøminister om status for bekæmpelsen af forureningen fra "Prestige".

Ad punkt 6 - Forslag til kemikaliereregulering

Nyt notat

1. Status

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på præsentation. Kommissionen har imidlertid meddelt, at man alligevel ikke er i stand til at fremlægge forslagene på nuværende tidspunkt. Punktet er imidlertid fortsat på dagsordenen – bl.a. efter ønske fra Tyskland og Nederlandene

• Formål og indhold

Kommissionen fremlagde den 27. februar 2001 en hvidbog om en strategi for den fremtidige kemikaliepolitik.

På rådsmødet den 7.- 8. juni 2001 vedtog miljøministrene rådskonklusioner, hvori man opfordrede Kommissionen til inden udgangen af 2001 at fremlægge sine forslag til et enkelt klart og gennemsigtigt regelsæt med henblik på at iværksætte den kemikaliestrategi, som Kommissionen havde præsenteret i form af en hvidbog. Miljøministrene opfordrede Kommissionen til i forbindelse med dette arbejde:

- at undersøge sammenhængen med anden lovgivning på andre områder med henblik på at undgå dobbeltarbejde og skabe det samme beskyttelsesniveau på alle områder
- at undersøge om der indenfor REACH systemet skal indføres et enkelt/simpelt register, der skal omfatte stoffer, der produceres i mængder under 1 ton
- at undersøge, hvordan man kan udvikle screening procedurer til en effektiv identifikation af kemikalier med potentielt skadelige egenskaber
- at undersøge, hvordan man kan udarbejde kriterier for klassifikation af stoffer i problemkategorier
- nærmere at undersøge datakrav for stoffer produceret i mængder under 10 tons
- at udvikle procedurer, der kan anvendes af myndigheder og industri til at forenkle identifikationen af undersøgelsesstrategier og reducere behovet for dyreforsøg
- at undersøge realistiske midler til at forenkle proceduren og udnytte de oplysninger der er til rådighed
- at tilføje PBT (persistente, bioakkumulerende og giftige stoffer) og VPVB (meget persistente og stærkt bioakkumulerende stoffer) til de grupper af problematiske stoffer der hører under authorisationsordningen

- at overveje at lade kendte hormonforstyrrende stoffer være omfattet af autorisationsordningen, når der er fastlagt videnskabeligt gyldige undersøgelsesmetoder og kriterier samt undersøge om andre stoffer med problematiske egenskaber som f.eks. allergifremkaldende og kronisk toksiske stoffer skal omfattes af autorisationsordningen
- at samordne bidraget til det internationale arbejde med det globalt harmoniserede klassificerings- og mærkningssystem og analysere dets konsekvenser for fællesskabslovgivningen
- at undersøge hvordan en central kemikalieenhed som f.eks. et udvidet ECB bedst kan oprettes og finansieres
- at udvikle mekanismer og fastsætte praktiske regler gennem hvilke industrien gør testdata og andre oplysninger tilgængelige for at undgå gentagelser af undersøgelser
- at undersøge mulighederne for at sikre effektiv gennemførelse

På baggrund af en debat på Rådsmødet (miljø) den 9. december 2002 om de overordnede principper for den fremtidige kemikalielovgivning i den Europæiske Union fremlagde formanden sine konklusioner, nemlig at Rådet

- bekræftede sine konklusioner vedtaget på Rådsmødet den 7. juni 2001.
- var enige om, at en ny autorisationsordning også skal omfatte PBT og vPvB stoffer og lægger vægt på, at det overvejes at lade andre grupper af problematiske stoffer så som hormonforstyrrende stoffer omfatte af ordningen.
- anerkendte vigtigheden af at erstatte farlige stoffer med mindre farlige alternativer og vigtigheden i at fremme nyskabelser herunder udvikling af mindre farlige stoffer og alternative teknikker.
- lagde vægt på behovet for effektive og passende sanktioner og at mangel på tilstrækkelige data med henblik på registrering fører til, at de pågældende stoffer ikke kan markedsføres
- understregede betydningen af effektiv overvågning, gennemførelse og håndhævelse.
- var enige om behovet for særlig vejledning for små og mellemstor virksomheder og "downstream brugere" (d.v.s. professionelle brugere) og at der skulle gøres en indsats for at bistå disse virksomheder i deres gennemførelse af lovgivningen
- var desuden enige om, at det nye system skulle dække alle problematiske anvendelser af kemiske stoffer i produkter (artikler).
- bekræftede, at Rådet (miljø) ville prioriterer sagen højt

1. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kemikaliepolitikken er en væsentlig del af det indre marked i EU, og en fælles ny regulering af kemikalier er derfor i fuld overensstemmelse med såvel subsidiaritetsprincippet og proportionalitetsprincippet.

1. Konsekvenser for Danmark

Da forslaget endnu ikke foreligger, kan der ikke redegøres præcist for konsekvenserne for Danmark. Forslaget vil dog efter alt at dømme føre til lovændringer i Danmark.

1. Høring

Da forslaget ikke foreligger endnu, har sagen ikke været sendt i høring.

På mødet i specialudvalget d. 7. februar 2003 opfordrede Forbrugerrådet, Det Økologiske Råd og Danmark Naturfredningsforeningen regeringen til at gå i offensiven for at præge debatten om den europæiske kemikaliepolitik.

Dansk Industri opfordrede til, at der i første omgang satses på at etablere et håndterbart og praktisabelt system, så det sikres at man overhovedet kommer i gang med et system. Man kan herefter løbende i lyset af de indhøstede erfaringer løbende revidere, forbedre og udvide systemets anvendelsesområde.

Ad punkt 7 - Rådskonklusioner om den 5. pan-europæiske konference "Environment for Europe" (Kiev, Ukraine, 21-23 maj 2003).

Nyt notat

1. Status.

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner den 14. februar 2003. Punktet er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 4. marts 2003 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Der er ikke tidligere oversendt grundnotat om sagen til Folketinget. Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

1. Formål og indhold

I regi af UNECE er der, siden sovjetunionens opløsning, afholdt fire pan-europæiske miljøministerkonferencer i Dobris (Tjekkiet), Lucerne (Schweiz), Sofia (Bulgarien) og Århus (Danmark) med henblik på at styrke det pan-europæiske samarbejde, især vedrørende miljøsituationen i Østeuropa. Den 5. konference afholdes i Kiev, Ukraine den 21.-23. maj 2003 og forberedes af en arbejdsgruppe under UNECE's miljøkomite, hvori dels medlemslandene, dels Kommissionen deltager. Kommissionen er som en af de største donorer i regionen, og som repræsentant for EU som miljøpolitisk foregangsområde, en vigtig aktør på Kiev-konferencen.

Kiev-konferencen vil på bl.a. området vand og sanitet ligge i forlængelse af vedtagelsen af globale miljømålsætninger på verdenstopmødet for bæredygtig udvikling i Johannesburg i efteråret 2002.

Danmark er "lead country" på en regional komponent af EU's globale vandinitiativ, der dækker de 12 tidligere sovjetrepublikker.

a. Formandskabets forslag til rådskonklusioner

Udkastet til rådskonklusioner er opdelt i 5 dele: For det første en introduktion til den overordnede kontekst, for det andet miljøministrenes status over målsætningerne for miljøarbejdet i det pan-europæiske område (EU's 6 miljøhandlingsprogram og strategi for bæredygtig udvikling, ECE ministererklæringen af 25. september 2001 om regionale prioriteter for WSSD, EU's forpligtelser efter WSSD i Johannesburg og UNECE's værdifulde arbejde med "Environment for Europe"-processen i de sidste 10 år).

For det tredje hilser miljøministrene fremskridtet for miljøarbejdet i det pan-europæiske område, samt Kommissionens meddelelse om det pan-europæiske samarbejde efter Kiev-konferencen, velkomment.

For det fjerde opremses miljøministrenes prioriteter for det pan-europæiske miljøsamarbejde: Selve "Environment for Europe"-processen; fokus på det post-sovjetiske områdes voksende miljøproblemer; fortsættelse af den task force under OECD, der skal støtte implementeringen af miljøprogrammet i de tidligere sovjetstater; styrkelse af implementeringen af miljøkonventioner og styrkelse af EU's rolle i den pan-europæiske region indenfor miljøområdet.

For det femte bekræftes miljøministrenes opbakning til samarbejde, integration og bæredygtig udvikling i regionen; støtte til miljømæssige fremskridt i de tidligere sovjetstater og på Balkan; støtte til implementeringen af Agenda 21 og resultaterne af WSSD i Johannesburg; samt til at sikre konferencens succes specielt for så vidt angår vedtagelsen af en miljøstrategi for de tidligere sovjetstater, vedtagelse på konferencen af protokollen for strategisk miljøvurdering under Espoo-konventionen og protokollen for et forureningsregister under Århus-konventionen. Desuden udtrykkes ønske om fremskridt i forhandlingerne om en fælles protokol for civilt erstatningsansvar for grænseoverskridende skader forårsaget af miljøfarlige aktiviteter, som knytter sig til to UNECE-konventioner om beskyttelse og brug af grænseoverskridende vandløb og internationale søer, henholdsvis om grænseoverskridende effekter af industrielle ulykker.

Miljøministrene bekræfter deres opfordring til alle lande til at ratificere Kyoto-protokollen, og deres opbakning til opfølgning af relevante tilsagn ved Johannesburg topmødet med særlig vægt på vedvarende energi, energieffektivitet, klimaændringer, vand og sanitet, biodiversitet, bæredygtig produktion og forbrugsmønstre, kemikalier, bæredygtig transport og afkobling. I forlængelse heraf udtrykkes støtte til implementering af Johannesburg målene vedrørende en bæredygtig energifremtid og støtte til EU's vandinitiativ for de tidligere sovjetstater.

Endelig bekræftes opbakningen til samarbejde for udvikling af effektive virkemidler til integration af bæredygtig udvikling i undervisningssystemer i samarbejde med Europarådet og UNESCO; vedtagelse af retningslinier for opfyldelse af internationale miljøaftaler; forbedret rapportering af data om miljøets tilstand; støtte til initiativet vedrørende miljø, vand og sikkerhed i Centralasien; vedtagelse af resolution om biologisk og landskabsmæssig diversitet og sikring af stop for yderligere tab af biodiversitet inden 2010; implementering af den pan-europæiske strategi for udfasning af bly i benzinen i flere lande; og koordinering og effektivisering af den europæiske miljøproces, herunder undgå unødige overlappinger indenfor lovgivning m.v. og indførelse af faste terminer for pan-europæiske ministermøder.

1. Nærheds- & proportionalitetsprincippet

Der er tale om rådskonklusioner, som opsummerer EU's position til de væsentligste spørgsmål på Kiev-konferencen. Begge principper vurderes at være overholdt ved vedtagelse af nærværende rådskonklusioner.

1. Konsekvenser for Danmark

Forslaget har ikke i sig selv konsekvenser for Danmark

1. Høring

Forslaget har ikke været i ekstern høring grundet den sene fremsendelse fra formandskabet og den sene beslutning om at sætte konklusionerne om Kiev-konferencen på rådsmødedagsordenen.

Punkt 8. Forslag til forordning (EF) 2037/2000 om stoffer, der nedbryder ozonlaget, for så vidt angår kritiske anvendelser og udførsel af haloner, udførsel af produkter og udstyr, der indeholder chlorfluorcarboner, samt begrænsninger vedrørende bromchlormethan

1. Status

EU-kommissionen sendte den 27. november 2002 ovennævnte forslag til

Europa-Parlamentet og Rådet. Forslaget har hjemmel i traktatens artikel 175 stk. 1 og skal vedtages i fælles beslutningstagen mellem Rådet og Europa-Parlamentet jf. traktatens artikel 251.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget

Grundnotat om forslaget er sendt til Folketingets Europaudvalg den 10. februar 2003.

Forslaget er sat på dagsordenen for Rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2003 med henblik på præsentation.

• Formål og indhold

Formålet med de foreslåede ændringer af forordning 2037/2000 er at løse nogle problemer, der har vist sig ved administrationen af forordningen.

Første ændring vedrører halon og betyder, at der kan fastlægges tidsplaner for reduktion af halonanvendelse til kritiske anvendelser, når forordningens bilag VII gennemgås. Formålet er at fremme en dynamisk udfasning af haloner, når der identificeres alternativer til kritiske anvendelser.

Den anden ændring vedrører udførsel af halon. Formålet er at reducere udslippet af halon, begrænse den globale halonproduktion, og gøre transporten af haloner til kritiske anvendelser i andre lande mere sikker. Baggrunden er at alle ikke kritiske anvendelser af halon skal ophøre inden den 31. december 2003. Mindre cylindre med halon har i vid udstrækning indgået i det brandslukningsudstyr, som skal fjernes. Sådant udstyr er ikke godkendt til transport i mange lande, og omfattende flytning af disse mindre cylindre anses for usikker. Eksport af aftappet halon vil kunne erstatte produktion af halon i udviklingslandene, og mindske risikoen for at halon forsætligt slippes ud i atmosfæren i forbindelse med nedtagning af anlæg. Kommissionen ville være i stand til at spore, om halonudførsler bliver anvendt til kritiske anvendelser i indførselslandet, da halon som et kontrolleret stof ville kræve et eksportgodkendelsesnummer.

Den tredje ændring vedrører udførsel af kontrollerede stoffer eller produkter, der indeholder kontrollerede stoffer. Formålet med ændringen er at muliggøre eksporten af visse produkter som for eksempel brugte fly og køretøjer som indeholder skum opblæst med CFC. Kommissionen angiver at det var hensigten med forordning 2037/2000 kun at begrænse udførslen af brugt CFC-holdigt køle- og luftkonditioneringsudstyr og ikke andre produkter og udstyr, der indeholder CFC-blæst skum, og at det derfor er nødvendigt at ændre artikel 11 for at leve op til intensionen.

Den fjerde ændring vedrører bestemmelserne om nye stoffer i artikel 22 og bilag II til forordning 2037/2000. For at opfylde forpligtelserne i henhold til Montreal-protokollen skal de fleste bestemmelser, der gælder for kontrollerede stoffer, også gælde for det nye stof bromchlormethan. I praksis vurderes ændringen ikke at få betydning da bromchlormethan ifølge forordning 2037/2000 allerede er forbudt at producere, markedsføre og anvende.

De foreslåede ændringer til forordning 2037/2000 er fuldt ud i tråd med forordningens miljømålsætninger for sikring af ozonlaget, medens det samtidig sikres, at forordningens bestemmelser tydeliggøres og ændres, hvor det er nødvendigt.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Forslaget modificerer en gældende forordning og vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Der er ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Da ændringerne medfører en tilnærmelse til gældende danske regler, forventes der ingen økonomiske konsekvenser.

Beskyttelsesniveau:

Det forventes, at ændringerne af forordningen vil medføre en øget beskyttelse af ozonlaget.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos offentlige myndigheder og interesseorganisationer. Der er indkommet svar fra en række erhvervsorganisationer og ministerier, som ikke har haft bemærkninger til Kommissionens forslag.

Ad punkt 9 – GMO

Nyt notat

9 a – Godkendelsesprocedurer

1. Status

Der foreligger ingen dokumenter til punktet.

På dansk foranledning blev Kommissionen på rådsmøde (landbrug) d. 27.-28. januar 2003 opfordret til at redegøre for status vedrørende de verserende GMO-godkendelsessager.

På fransk initiativ vil punktet igen blive sat på dagsordenen for rådsmøde (landbrug) d. 20. februar 2003 og rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2003.

• Formål og indhold

Kommissionen har i begyndelsen af januar 2003 taget initiativ til at genstarte procedurerne for godkendelser af GMO efter Novel food reglerne (Forordning 258/97) og det reviderede udsætningsdirektiv (Direktiv 2001/18). Procedurerne har været suspenderet siden sommeren 1999, hvor 5 lande afgav en erklæring om at suspendere tilladelser indtil regler om sporbarhed og mærkning af GMO'er er vedtaget. Erklæringen er i februar 2001 genbekræftet af 6 lande.

Under dansk formandskab blev der opnået politisk enighed om forslag til forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer (Rådet (landbrug)) samt forslag om sporbarhed og mærkning af GMO'er (Rådet (miljø)). Forslagene afventer nu Europa-Parlamentets 2. læsning.

9 b - Gmo-frø/ sameksistens

1. Status

Der foreligger ingen dokumenter til punktet.

Italien har anmodet Kommissionen om at forelægge en situationsrapport på rådsmøde (landbrug) d. 20. februar 2003, i forlængelse af, at spørgsmålet har været sat på dagsordenen for rådsmøder (både landbrug og miljø) i december 2002 og januar 2003.

Punktet er sat på dagsordenen med henblik på at Kommissionen kan give miljøministrene den samme orientering på Rådsmøde (miljø) d. 4. marts.

• Formål og indhold

Det forventes, at Kommissionen på rådsmøderne (landbrug) 20. februar og (miljø) 4. marts vil informere om den nærmere tidshorisont for Kommissionens undersøgelser i forbindelse med samtidig dyrkning af konventionelle, økologiske og genmodificerede afgrøder, og hvilke tiltag, man for øjeblikket overvejer.

I februar forventes Kommissionen endvidere at udsende sin beslutning om EU's biostrategi, der indeholder generelle retningslinier for, hvordan man vil håndtere biovidenskaben indenfor EU, herunder overordnede hensyn til miljø, planter, fødevarer, etik mv.

Ad punkt 10. Beslutning om Fællesskabets overvågningsmekanisme for Kyoto-protokollen

Dok. 2003/0029 (COD)

1. Status

Kommissionen oversendte 11. februar 2003 forslaget til Europa-Parlamentet og Rådet. Forslaget har hjemmel i traktatens artikel 175, stk. 1 og skal vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i traktatens artikel 251.

Der er ikke tidligere oversendt grundnotat til Folketinget.

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget.

1. Formål og indhold.

Kommissionen anfører, at forslagens formål er, at

- indføre et nyt regelsæt for EUs overvågningsmekanisme, som afspejler de rapporteringsregler og retningslinjer som implementeres under FN's Klimakonvention (UNFCCC) og Kyoto-Protokollen (KP). EU's overvågningsmekanisme på klima området er oprettet for at implementere og administrere regler, procedurer, etc, som gør at EU med basis i medlemslandenes oplysninger, kan rapportere som part til UNFCCC og KP.
- fremskaffe yderligere information om fremskrivninger af emissioner udført både for medlemsstater og EU og på et harmoniseret grundlag
- angive rapporteringskrav i relation til implementeringen af byrdefordelingsaftalen mellem fællesskabet og medlemsstaterne.

Udgangspunktet for forslaget er at overvågningsmekanismens nuværende regelsæt skal opdateres med de regler som er vedtaget for at implementere de beslutninger der er vedtaget i henhold til UNFCCC og KP.

I hovedtræk indebærer forslaget:

- at medlemsstaterne skal planlægge og implementere nationale programmer for at bidrage til at monitere reduktion af udledningen af drivhusgasser
- at medlemsstaterne årligt skal rapportere de nationale opgørelser af drivhusgasser til Kommissionen, på en sådan måde og efter en tidsplan der gør det muligt for EU at opfylde sine forpligtelser overfor UNFCCC og KP.
- at medlemsstaterne til bedømmelse af fremtidig udvikling skal rapportere til Kommissionen hvert andet år information om politikker og virkemidler og nationale fremskrivninger af emissioner
- at Kommissionen årligt skal udarbejde EUs emissionsopgørelse i samarbejde med og på basis af medlemsstaterne rapporteringer. Desuden skal Kommissionen udarbejde et "Community Inventory System", til sikring af kvaliteten af opgørelserne. (Det er vedtaget under UNFCCC at der skal udarbejdes "National Inventory Systems" til sikring af kvalitet på nationalt niveau).
- at Kommissionen årligt i konsultation med medlemsstaterne skal vurdere fremskridt med hensyn til at opfylde forpligtelser under UNFCCC og KP.
- at EU og medlemsstaterne skal etablere registre til at føre regnskab for drivhusgaskvoter og at medlemsstaterne registre skal være tilgængeligt centralt i EU ad hensyn til forslaget til kvotedirektiv (registre skal desuden etableres i henhold til KP beslutninger).
- at basisåret for medlemsstaternes emissioner af HFC, PFC og SF₆ (de industrielle drivhusgasser) er 1995, som skal indgå når Kommissionen senest 31. December 2006 til UNFCCC skal indsende EUs og medlemsstaternes tildelte mængde (som fastlægger de absolutte tal for emissioner, som med KPs reduktionsprocenter giver KP-forpligtelsen i absolutte tal).
- at et nøje og nærmere fastlagt samarbejde mellem medlemsstaterne og Kommissionen skal etableres i forbindelse med procedurene under KP, således at der i forbindelse med udarbejdelsen af medlemsstaternes og EUs emissionsopgørelser og i forbindelse med den internationale granskingsprocedure og eventuelle korrektioner af disse opgørelser samt i forbindelse med udarbejdelse af rapporten vedrørende bevisligt fremskridt ("Demonstrable progress") i 2005.
- at Kommissionen (fortsat) skal assisteres af en Komité for monitorings mekanismen.

1. Nærheds og proportionalitetsprincippet

Fællesskabet og dets medlemsstater er parter i Kyoto-protokollen. Ved beslutning

2002/358/EF har medlemsstaterne vedtaget at ville opfylde deres forpligtelser i henhold til

Kyoto-protokollen i fællesskab og fastlagt forskellige begrænsnings/reduktionsmål for hver

enkelt medlemsstat, hvorved de bidrager til Fællesskabets samlede opfyldelse af de

internationale juridisk bindende forpligtelser.

Kommissionen anfører, at forslaget afbalancerer hensynet til, at Fællesskabet som part til klimakonventionen og Kyoto-protokollen har brug for rettidigt, fuldstændigt, konsistent og nøjagtigt at kunne opfylde sine rapporteringsforpligtelser og derfor har brug for årsrapportering fra medlemsstaternes side. På den anden side at det først og fremmest vil være medlemsstaternes opgave at rapportere de årlige emissioner.

I forhold til proportionalitetsprincippet vurderedes det på tidspunktet for vedtagelsen af beslutning 93/389/EØF, at en fællesskabshandling på dette område i form af et direktiv blev anset for at stå i rimeligt forhold til det forfulgte mål. Formålet med forslaget er at erstatte beslutning 93/389/EØF.

Kommissionen er derfor af den opfattelse, at forslaget er afbalanceret m.h.t. effektivitet, nærhed og proportionalitet. Regeringen er enig heri.

1. **Konsekvenser for Danmark**

Lovgivningsmæssige konsekvenser: Danmark har sat de nødvendige bestemmelser i kraft for at efterkomme beslutning 93/389/EØF. Forslaget vil dog formentlig medføre behov for ændringer på nogle punkter.

Økonomiske og administrative konsekvenser: Gennemførelsen af beslutning 93/389/EØF har ikke medført store finansielle omkostninger. Forslaget medfører dog en udvidelse af monitoreringen og rapporteringen i forhold til den beslutning, som dette forslag erstatter. Der må derfor forventes at de økonomiske og administrative omkostninger stiger. Danmark har dog allerede med ratifikationen af Kyoto-protokollen accepteret rapporteringsforpligtelser, hvor en del af de rapporteringskrav, der ligger til grund for dette forslag, er opstillet. Det antages derfor ikke, at vedtagelsen af dette forslag i sig selv vil medføre betydelige omkostningsstigninger ift. de gældende forpligtelser under Kyoto-protokollen.

Forslaget medfører dog en betydelig udvidelse af rapporteringen af fremskrivninger i forhold til den gældende beslutning. Det må forventes at medføre økonomiske og administrative konsekvenser, som nøjere vil blive vurderet.

Beskyttelsesniveau: Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet såvel i Danmark som i EU under ét.

2. **Høring**

Forslaget er endnu ikke sendt i høring hos de interesserede parter.